

tête à tête

FÖR
FRANKOFILER

Osez l'aventure ...

13 tips

inför Parisflytten!

Tema Det moderna Frankrike

Angelica Ståhlberg

Yrke: VIP-massör

Nr 3 Sept 2012

Pris:

5 €

49 SEK

59 NOK

ISSN: 2259-7220

Följ med på
**fransk
jakt**
vid Château de
Champchevier

**Ida
Pyk**

Mitt

Frankrike

Arcachon
- Staden med
4 årstider

www.teteatetemag.com

Ballingslöv®

vardagsglädje

Ballingslövs köksserie med avskalad, tidlös skandinavisk känsla. Formgivare Jonas Lindvall. Luckan K2 är tillverkad i Corian® och är 30 mm tjock.

ballingslov.se

K2 STUDIO | BALLINGSLÖV by *jonas lindvall*

En som är styrd av Fred Olsen får inte döma ett land

Armas och Fred Olsen.
Det var dem jag hängde
upp mina semesterdagar
på. Två båtar som går
mellan några spanska
öar. Armas påminde mig
vid sin passage om att det
var dags för mer solkräm,
och Fred Olsen att det var
tid att lämna stranden.

foto: Marcus Johansson / icepic.se

En föresnad Armas betydde vita bikiniränder, och en föresnad Fred Olsen inget eftermiddagste. De bosatta på den spanska ön jag gästade hänger med stor sannolikhet upp sina liv på andra saker än två båtar. Men jag var turist med klockan hemma i Paris. Varje dag på vägen hem från stranden (som turist har man en förmåga att redan första semesterdagen kalla sitt hotellrum för hem) passerade jag en övergiven byggarbetsplats, som troligen var tänkt att bli ett affärscentrum. Utanför de tomma lokalerna fanns färgburkar, stegar, isoleringsmaterial ... och även ett stort fönster som var tänkt att sättas in i ett av de tomma hålen i väggarna. Livsfarligt! Tänk vad ett barn kan göra sig illa ... Har de inte lagar och regler i detta land? Vårdslösa spanjorer ... Jag vet egentligen ingenting om Spanien utöver det som den vanliga turisten snappat upp. Kanske har de byggnadslagar och förordningar som är bra mycket strängare än både de i Sverige och Frankrike. Men som turist dömer jag efter fasaden, denna gång ett övergivet affärscentrum.

En vän som behövde uppsöka sjukhus som turist i Paris berättade efter sitt besök: "De förvarade sjukhusjournalerna i skokartonger!" Frankrikes sjukhusssystem, vågar jag påstå, slår Sveriges på fingrarna i många avseenden (tête à tête kommer säkerligen någon gång belysa detta). Som turist ser man en del, men långt ifrån allt. I detta nummer har vi valt att fokusera på det moderna Frankrike, med fokus på arkitektur och teknologi. Turisten, den klocklösa, som hänger upp sina dagar på två passerande båtar har ingen rätt att döma ett land.

Britta Röstlund

Prenumeration

1 år 5 nummer 35 € eller 350 SEK

Beställ på nätet, betala med Paypal eller svenskt bankgiro 878-8622

www.teteatetemag.com/prenumerera

Lösnummer

listan över lösnummerförsäljare för tête à tête finns på:

www.teteatetemag.com/aterforsaljare

Medarbetare i detta nummer

foto: Peter Jönsson

Ida Pyk

Skribent som frilansat för bland annat DN, Aftonbladet och Elle där hon även har en välbesökt blogg. Nu också författardebutant med boken "Paris, Chérie – så där säger folk, alltså".

foto: Marie Swartz

Tomas Lindbom

Skribent ständigt med ena foten i Frankrike. Skriver för många nättidningar, Sveriges Televisions debattsida, magasinet Arena... samt driver den populära bloggen "Lindbom på franska".

www.lindbompafranska.se

foto: Nathalie Jansson

Isabelle Purits

Journalist som driver Entrée Paris, ett relocation- och sericeföretag som hjälper skandinaver att komma på plats i Paris.

foto: Martisa Vasquez

Marcus Johansson

Fotograf med ett brett arbetsfält. Har fotokurser både för amatörer och professionella. Hans nisch är streetphotography, gatufoto, vilket han anordnar kurser i världen över: Paris, New York, Barcelona ... arbetar även i studio, med reklam, reportagefoto ... www.icepic.se

Prenumeration: 1 år 5 nummer 35 € eller 350 SEK. Äldre nummer 5 € eller 50 SEK.

Beställ på nätet, betala med Paypal eller svenskt bankgiro 878-8622

www.teteatetemag.com/prenumerera

Édité par tête à tête communication SAS | 11 rue des Vignes | 78240 Aigremont | France | Tel +33 (0)6 20 73 48 89

Directeur de la publication : Christina Gourlaouen | gourlaouen@teteatetemag.com

Redacteur en chef : Britta Röstlund | editor@teteatetemag.com

Imprimerie : Compo72 Imprimerie, 152 rue Etienne-Falconet, ZI du Panorama, 72100 Le Mans, France

Annonces : annonces@teteatetemag.com | Tarifs annonces : www.teteatetemag.com/doc/AnnoncesprislistaTeteatete.pdf

Layout : layout@teteatetemag.com

Abonnement : gourlaouen@teteatetemag.com eller www.teteatetemag.com/prenumerera

L'envoi de tout texte, photo ou document implique l'acceptation par l'auteur de sa libre publication dans le journal.

Les documents ne sont pas retournés.

RCS : 749815015 RCS Versailles | SIREN : 749 815 015 | ISSN : 2259-7220 | N° CPPAP : 0514 K 91345

Photo couverture : Angelica – photo: Marcus Johansson, Jakt – photo: Gustaf Hamilton, Ida – photo: Peter Jönsson

Innehåll

6 Mitt Frankrike

Ida Pyk

10 Temperaturen på Paris

Tema:

Det moderna Frankrike

12 Le Grand Paris –

framtidens Paris är här

16 Rock'n'roll på franska

mobiltelefonimarknaden

20 Brukar Frankrike vara före

sin tid?

24 Från snigelfart till ljudets

hastighet

26 Fågelbo i Kina och

lägenheter i Bordeaux

29 tête à tête med Lindbom –

men vem är Lindbom?

30 tête à tête med Lindbom

När politik är passion

32 Château de Champcheurier

– där en jakttradition lever kvar

36 3 frågor till 4

38 Arcachon

– en stad med alla årstider

42 Ett annorlunda jobb

Yrke: VIP-massör

46 La rentrée –

den stora återkomsten!

48 Godbitar i Provence

– en bok med feelgoodkänsla

52 Flytta till Paris

– men vad ger du dig in på?

54 Om en stad: Lille

56 Täuling

56 Prenumerera

57 Paris-agenda

58 Radannonser

58 Nästa nummer

**kerstin
adolphson**

Tel: +33 (0)1 45 48 00 14

157, bd Saint-Germain

75006 Paris

www.kerstinadolphson.com

En pärla i Paris – butiken
med skandinavisk design.

Träskor, väskor, tröjor m.m.

Även butik i Gamla stan i Stockholm och webbshop.

MITT FRANKRIKE

Ida Pyk

foto:
Peter
Jönsson

I mitt lilla kvarter i Paris doftar brödet så det känns ut på gatan. Fruktaffären säljer persikor och fikon i lösvikt och karameller i burkar. I kaffebutiken jobbar en proper dam som maler kaffet i en maskin med stora hjul och när hon håller över det i en papperspåse är den varm. Samma dam har också te av de mest skilda och välmående arter.

I fiskaffären på hörnet finns en fiskdisk med en fryntlig herre och när jag inte vet vad jag ska ha till middag brukar jag fråga honom. Han talar om för mig vad som den dagen är billigt och bra och om jag undrar hur man lagar till det, så talar han om det också. Om jag trots allt inte har tid eller ork att laga middag går jag ner på den lilla familjerestaurangen. Den är anspråkslös men trivsamt med rutiga dukar och god mat till överkomligt pris. Till lunch har de en särskild "Formule du jour" och i den ingår både förrätt, varmrätt och efterrätt för hundralappen.

Lite längre ner på gatan har jag min syateljé. Dit går jag när jag behöver lägga upp byxor eller ett blixtlås gått sönder. Den glada, knubbiga damen som ensam driver

sin ateljé tar han om allt. För trots att jag har symaskin och nål och tråd blir mina försök pinsamt dåliga. Bara den som är lika töntig som jag på att laga byxor förstår vad damen i syaffären betyder för mig.

På söndagsmorgnarna när damerna går ut med hunden och småbarnsfamiljerna drar med barnvagn går jag ur med mig själv. Jag korsar Tuilerierna som är en av Paris vackraste platser, går förbi Louvren och kommer ut vid vattnet. Sen går jag utmed Seine och hittar små gömda gator och trappor.

Kvällen är ljum och jag sätter mig på ett kafé vid Boulevard Saint Germain. Terrassen är en åskådarläktare och jag har scenen framför mig. På den flyter folkmassan förbi. Det finns alla åldrar, färger, storlekar och kön. Plötsligt kanske någon stannar och bugar sig djupt framför mig. En knubbig herre faller ut ett notställ och tar fiolen, för den till hakan och spelar ur Mozarts fiolkonsert.

När jag går hem är gatorna tysta och stilla och andas söndag. Ett grått dis vilar över staden. Förväntan och lite sorgsenhet känns i luften. Jag vänder blicken över hustaken och ser månen som är stor och liksom varm i färgen. För också i mitt lilla kvarter i Paris ser man månen.

Idas 10 Paris

HOTELL

Hôtel Particulier Montmartre
18 arr. Métro: Lamarck Caulaincourt
23 avenue Junot

Högt upp på Montmartres kulle ligger hotellet med fem enskilda sviter. Inredningen går i modern design av Arne Jacobsen och Mies van der Roohe. Gästerna kan också ordna privata middagar, om de vill känna sig som Andy Warhol på drift.

FRUKOST

Sésame
10 arr. Métro: Goncourt, République
51 quai de Valmy

Intill hipa Canal Saint Martin ligger detta mysiga kafé där brokiga bord trängs med böcker, konst och hembakade bullar. Brunch serveras mellan 11.30–16.00, sen är det bara att gå ut och sätta sig i solen vid kanalen.

BOKHANDEL

Shakespeare and Company
5 arr. Métro: Saint-Michel
37 rue Bûcherie

Den legendariska bokhandeln slog upp portarna redan på 1950-talet, då i regi av författaren Sylvia Beach. Senare tog George Whitman över och idag drivs stället av hans dotter Sylvia. Här anordnas poesi-festivaler och författarkvällar. På våning två finns böcker så gamla att de endast är tillgängliga som läs-exemplar.

LUNCH

5e Cru – Cave à Vin & Table d'hôtes
5 arr. Métro: Jussieu
7 rue du Cardinal Lemoine

Tre rätters äkta fransk lunch eller middag för cirka 13 Euro? Stället är litet, men har bra mat och en underbar liten vinbutik med franska viner från små producenter med ekologiskt utbud.

MUSEUM

Centre Pompidou
4 arr. Métro: Rambuteau
Place George Pompidou

Paris moderna museum har inte bara konst, utan även en biograf med kvalitets- och konstfilm samt en designbutik. Högst upp ligger Restaurant Georges med Paris bästa utsikt.

Detalj från
Centre Pompidou
foto: arkosfl/sxchng

PROMENAD

Tuilerierna

1 arr. Métro: Tuileries

De trånga grusgångarna, den stora fontänen och det svindlande perspektivet över Place de la Concorde till Triumfbågen – allt detta får du gratis bara av att gå i Paris Tuileriträdgårdar.

RESTAURANG

Le Chateaubriand

11 arr. Métro: Parmentier

129 avenue Parmentier

I en gammal vinbutik från förra sekelskiftet ligger det franska brasseriet som tillhör ett av Paris absolut finaste kök. Boka bord i god tid, det är eftersökt.

ETT GLAS

Café de Flore

6 arr. Métro: Saint-Germain-des-Prés

Hörnet av Boulevard Saint-Germain och rue Saint-Benoît

Ett av Paris mest välkända författarkaféer. Här har såväl Picasso som Simone de Beauvoir och Jean-Paul Sartre suttit och sippat på ett glas.

SOUVENIR

Pierre Hermé

6 arr. Métro: Saint-Germain-des-Prés

72 rue Bonaparte

Choklad, bakelser, makaroner, eller varför inte slå till på "Death by Chocolate" – namnet talar för sig själv. Butiken gör fantastiska presentinlagningar. Bon chocolat !

SHOPPING

La Jolie Garde-Robe

3 arr. Métro: Filles du Calvaire

15 rue Communes

Butiken, som ligger i ett kvarter med många små vintagebutiker, har bland annat kläder från Lanvin, Chanel och Courrèges.

foto: claudmey / sxchng

Tuilerierna – statyn föreställer Daphne, jaktgudinnan som är jagad av Apollon.

Tuilerierna

foto: Edw. P / sxchng

TEMPERATUREN

Skymta förbi i en film!

På hösten blir Paris en enda stor kuliss. Ett hästekipage klappar fram på Ile Saint-Louis kullerstengsgator, någon går ner på knä och friar på en bro, en polisbil tar upp jakten innan någon skriker: Bryt!

La rentrée

Återkomsten efter semestern gör sig påmind i Paris som stora springande ryggsäckar på trottoarerna. Under dem finns små barn. De bär sitt kors. I ryggsäckarna finns allt för ett nytt skolår: böcker, block i alla storlekar, hakklappar, sand från semesterstranden... Bakom barnen skyndar föräldrarna med kläder som ska till kemptvätten över armen. Paris is back on track. Det skyndas.

Scooba

Minns ni sommarens icebreaker för stela middagsbjudningar, den självgående dammsugaren Roomba? Den har nu fått ett syskon. Scooba svabbar golvet efter att Roomba gjort sitt jobb. I tunnelbanan möts man av reklamen, där en kvinna ser ut att ha vunnit högsta vinsten. Så glad kan bara en kvinna bli av att inte behöva tvätta golvet.

PÅ PARIS

Gilla oss på facebook!

facebook.com/teteatetemag

RATP

Apropå reklam så har RATP (företaget som driver Paris tunnelbane- och tågtrafik) dammat av sin gamla reklamkampanj. Paris tunnelbana är inte direkt känd för att vara en harmonisk miljö, mer en djungel, med djur. Alla har vi någon gång tänkt "Jävla buffel som inte kan vänta på att alla gått av innan han går in", "En sån gris som inte reser sig från de nedfällbara stolarna då det är så trångt", "Vilken åsna som gett sig sjutton på att klämma sig in fast dörrarna stängt..." Reklamakarna har läst våra tankar (eller är de själva flitiga tunnelbaneresenärer). Nu skrattar vi åt affischerna som genom djur visar hur ociviliserat många av resenärerna betar sig. Men jag är rädd för att buffeln, grisen och åsnan är de som har mest roligt åt affischerna. Djur är inte medvetna om sin existens.

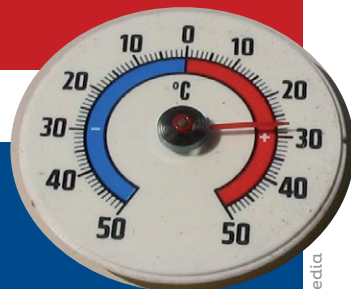
Inne:

Mataffärer med snabbmat

Alla stora livsmedelskedjor har öppnat en liten hörna där lunchen snabbt och enkelt kan köpas och intas.

Reor!

Tills bara för ett tag sen hade Frankrike en lag som sa att affärer endast fick ha rea två gånger per år, och dessa tillfällen var hårt reglerade. Nu får affärer ha ytterligare två reor per år, och dessa bestämmer de själva över. Till en början verkade man inte tro att det var sant, att man fick ha rea när man själv ville, så det smögs med det, skyltfönstren viskade rea. Men nu skriker alla ut det, som om de lever ut ett länge förträngt behov.

Ute:

Turister...

Parisarna är bra trötta på dem efter sommaren. Allt tar lite längre tid under sommaren, som då turister vid biljettautomaten febrilt letar efter startknappen, eller då de ska försöka beställa en STOR kaffe... I år sägs det ha varit rekord många av dem. Varför? En förklaring är att många som planerat att åka till en europeisk storstad valde bort London, där OS härjade vilt, och valde Paris istället. Sant eller inte?

Termometer: 1-1111/wikipedia

Tema: Det moderna Frankrike

Le Grand Paris

framtidens Paris är här

av Britta Röstlund

foto: ©La Défense

Senast Paris stod inför så stora förändringar som nu, var då Haussmann under Napoléon III:s styre förändrade staden från grunden. Kanske är det inte överraskande att det var Frankrikes förra president, Nicolas Sarkozy, som drog igång Le Grand Paris, då han ofta jämförts med just Napoléon. Frankrike har nu en ny president, men planerna med Le Grand Paris ser ut att fortsätta som tänkt. Om några år ser Paris inte ut som det gör i dag.

1853 lät Haussmann ta det första spadtaget för att förändra hela Paris stadsbild. Kommer projektet Le Grand Paris att göra detsamma? Ja, och nej. I stället för att riva och jämna allt med marken, som på Haussmanns tid, för att sedan bygga upp den nya staden, så utgår man den här gången istället från redan befintlig bebyggelse och infrastruktur. Inte heller försöker man separera innerstaden från förorterna, som på 1800-talet, då ringledden runt Paris byggdes, och tusentals fattiga förvisades till områden utanför den. Nu är det tvärtom. Många av projekten i Le Grand Paris har just som mål att göra gränsen mellan innerstaden och förorten mindre markerad. Men problematiken fattig-rik kommer även denna gång upp i fokus i samband med många av de tänkta byggnadsprojekten.

Man behöver inte gå så långt tillbaka som till 1800-talet för att hitta projekt som förändrat staden. På 1950- och 60-talen genomgick Paris en ansiktslyftning, men då var honnörsorden ljus och rymd. Nu är det tvärtom förtätning som gäller. Bygga där det byggas kan. För att många av arkitekternas förslag skulle kunna genomföras krävdes lagändringar som till exempel att tillåta byggnation i områden med översvämningsrisk och att bygga nära järnvägar och motorvägar. Nicolas Sarkozy lät i slutet av sin presidentperiod ändra lagen så att högre hus nu kan byggas i Paris. Det var i slutet av 1970-talet som en lag klargjorde hur höga hus som skulle tillåtas

i stadskärnan. Det var ett svar på 60-talets rivningsvåg och de många brutala höghuskomplex som växte upp. Den nya lagändringen är tänkt att motverka den stora bostadsbristen.

DÅ PROJEKTET LE Grand Paris lanserades av president Nicolas Sarkozy 2008, lät

I dagsläget handlar det kanske inte i första hand om att parisaren ska kunna ha någonstans att flanera på söndagarna, utan mer om överlevnad

han presentera den internationella grupp arkitekter som skall ta sig an det nya Paris. Världen över spreds bilder på Sarkozy omgiven av arkitekterna. I stort sett handlar Le Grand Paris om att bygga bort stadens problem: minska segregeringen genom att försöka inkludera förorterna i tätorten, effektivisera lokaltrafiken, få ner bostadsbristen, samt att göra Paris till en miljövänlig Métropol. Just då det kommer till det gröna tänkandet hittar man en till parallell till Haussmann och hans tankar om en grön stad. Haussmann värnade mycket om att parisaren inte skulle ha långt till ett grönområde, något som även i dag betonas, även om miljöaspekten har en annan innebörd nu. I dagsläget handlar det kanske inte i första hand om att parisaren ska kunna ha någonstans att ➤

flanera på söndagarna, utan mer om överlevnad. Den gröna miljöaspekten har i dag gått ihop med visionen om att sudda ut den tydliga gränsen mellan förort och innerstad. Den idén är inte heller helt ny utan realiserades redan på 80-talet genom de tre "moderna parkerna": Parc André-Citroën, Parc de Bercy och Parc de la Villette som anlades i Paris utkanter, allt för att knyta ihop innerstad och förort. I den andan jobbar man nu vidare inom projektet Le Grand Paris.

Men ordet ödmjuk är inte ofta använt då detta projekt kommer på tal

Grönt i all ära men Le Grand Paris bjuder även på spektakulära byggnadsprojekt. Ett av dem är "Tour Triangle. Av namnet att döma är den utformad som en triangel byggd i glas och kommer att finnas på plats 2015 vid Porte de Versailles i 15:e arrondissementet. Byggnaden kommer

att bli 180 meter hög. Högt kan tyckas, men tornet var planerat att bli ännu högre, men efter en massiv protestaktion från de närboende fick några meter offras. Glastriangeln, som kommer att utformas som en hajfena som styr in mot staden, kommer att inhysa kontor, konferenshallar, affärer, och kanske ett hotell. Hajfenan kommer att kunna välkomna ungefär 5000 anställda! Det är även tänkt att byggnaden skall innehålla en terrass öppen för allmänheten. Självklart får byggnaden en miljöprofil, då den kommer att få sin energi från takets solpaneler. De andra fem spektakulära byggnaderna som kommer att byggas runt staden är till stora delar kontorshus, även om några kommer att innehålla en del lägenheter.

ETT ANNAT BYGGPROJEKT, kanske ännu mer omdiskuterat och kontroversiellt än Hajfenan, är Paris nya Twin Towers, Les tours Hermitage som det officiella namnet är. I affärscentrumet La Défense ska två tvillingtorn på 323 meter byggas, vilket gör dem till Europas högsta skyskrapor. Bakom projektet står arkitekten Jacques Ferrier och ett ryskt byggföretag, Hermitage Immobilier. Tornen väntas stå klara sommaren 2017. Arkitekten har avsiktligt inte velat stöta sig med Paris järnlady, Eiffeltornet, och har därför lagt sig en meter lägre, en symbolisk och ödmjuk handling. Men ordet ödmjuk är inte ofta använt då detta projekt kommer på tal. Med en nota på minst två miljarder euro, och ett pris på 12 000 euro per kvadratmeter, är det klart att det väcker debatt i kristider. I tornen kommer det att finnas lyxlägenheter, kontor, affärer, spa och hotell. För att ge plats för tornen var man tvungen att riva många hyreshus, vilka var så kallade HLM-lägenheter (Habitation à Loyer Modéré). Det är lägenheter vars hyra är kraftigt under marknadspriset. För att få erhålla en HLM-lägenhet krävs att man är låginkomsttagare och uppfyller vissa sociala kriterier. Även att det är ett ryskt

foto: ©La Défense

La Défense, Paris affärscentrum, började planeras i slutet av 50-talet. Idag har många av Frankrikes största företag sina huvudkontor här, men även många utländska företag. I området finns även bostadshus, skolor, universitet och ett av Europas största shoppingcentrum.

Tours Hermitage Plaza ©EPADESA/Hermitage/Foster & Partners

bolag som är den största investeraren har stuckit i mångas ögon. Under en lång tid var det oklart om bygget verkligen kunde bli av. Men så i våras fick det till slut grönt ljus, och byggandet är nu i full gång.

ATT UTVECKLA LOKALTRAFIKEN är en stor del av Le Grand Paris. De nuvarande problemen med överfulla tåg och trängsel på stadens stationer ska lösas bland annat genom förbättrad lokaltrafik. Ett exempel är att skapa tvärförbindelser som knyter ihop förorterna. Nu måste man ofta först ta sig in till Paris innerstad för att ta sig från en förort till en annan, något som skapar onödigt trafik och trängsel i stadskärnan. Även nya spårvagnslinjer kommer att skapas, då spårvagnar är ett bra och relativt billigt alternativ till tunnelbana. Även förlängning av många redan existerande tunnelbanelinjer är tänkt att genomföras inom den närmsta framtiden samt att mer utnyttja en av stadens stora tillgångar – La Seine. Floden har i alla tider hjälpt staden på många olika sätt, och snart ska några båtlinjer kunna erbjudas.

EN SOM REDAN gjort mycket för staden, och som även i Le Grand Paris kommer att ha en nyckelroll, är arkitekten Jean Nouvel. Bland annat kommer han och hans team att konstruera ”La tour Horizon”, ett kontorskomplex av sällan skådat slag i ett nytt kvarter i Boulogne-Billancourt. Byggnaden är utformad i tre block med botaniska trädgårdar och ett dagis på undervåningen. På Jean Nouvels framtida ”att göra-lista” står även ett sublimt konserthus som ska stå i Parc de la Villette. Nouvel är även inblandad i upprustningen av Gare d’Austerlitz, i vilken ingår att anlägga ett grönområde kring stationen.

Exakt hur ett framtida Storparis kommer att se ut, vet vi inte. President Sarkozy har kastat tärningen för spelet som går ut på att förändra Frankrikes huvudstad. Nu återstår att se om kommunerna kan och vill spela efter spelets uppgjorda regler, och hur president François Hollande kommer att handskas med sin företrädares vision om ett stort och modernt Paris. 🌿

Om allt går enligt planerna kan Paris 2017 stoltsera med två tvillingtorn på 323 meter, vilket gör dem till Europas högsta skyskrapor. Många skulle inte använda ordet stoltsera då projektet mött ett stort motstånd, inte minst på grund av prislappen.

Business Angels

Änglar visst finns dom. I alla fall då det kommer till affärer. Ofta räddande sådana, då man har idén men inte kapitalet. Och fler och fler franska änglar dyker upp.

Business Angels födelse brukar dateras till 1958, plats USA. Konceptet Business Angels går ut på att förmögna affärsmän låter investera i nystartade projekt. Man skickar sin affärsidé till en Business Angel. Där ska den passera många filter. Har man tur får man komma på ett möte.

På några minuter ska man sälja in sin idé och kunna svara på kritiska frågor om projektet. Passerar man den skärselden skriver man kontrakt, där det bl.a. klargör hur stort inflytande ängeln ska ha i själva projektet, hur vinsten ska fördelas... Business Angels har vuxit sig starkt de senaste åren i Frankrike. Två av de mest aktiva franska affärsänglarna är Xavier Niel och Marc Simoncini, de som marknadsför sig genom att spela dålig rock.

Rock'n roll

på franska mobiltelefonimarknaden med Xavier Niel och Free

av Britta Röstlund

Tänk dig, att du med din mobiltelefon kan ringa obegränsat till det fasta telefonnätet till 40 destinationer världen över (Europa, USA...), skicka obegränsat antal sms, mms, mobilsurf och obegränsad telefoni till mobiltelefoner i landet där du bor samt till USA och Canada för 19.99 euro i månaden. I Frankrike är det möjligt tack vare en man, Xavier Niel, och hans företag Free som revolutionerat den franska mobiltelefonimarknaden.

I den franska geekvärlden (tekniknördvärlden) är han en kändis, en idol och en ikon för många. För andra är han en doldis, även för de som kanske har ett Free-abonnemang eller en Freebox hemma. Xavier Niel är en av de förmögna männen i Frankrike. Han är kontroversiell, nyskapande och på ett sätt en symbol för det moderna Frankrike. Xavier Niel är skaparen av företaget Free som på kort tid lyckats att konkurrera ut de franska mobiltelefonielefanterna, då det kommer till avgifter, teknologi och design. Han har

Xavier Niel : fondateur d'ILIAD/Free foto: Jean François Robert

gjort det alla internetexperter var eniga om att det var omöjligt.

XAVIER NIEL, 44 år gammal, har till skillnad från de flesta andra framgångsrika fransmännen inte gått i någon av de fashionabla skolorna eller haft en framgångsrik familjehistoria att luta sig tillbaka mot. Tvärtom. Uppvuxen i en modest familj såg han en möjlighet när Minitel (fransmännens pre-dator på 80-talet) kom in i hans hem. 17 år gammal skapar han Minitel Rose, Minitels sexsidor. För första gången i världen kunde sextjänster tillhandahållas via ett nätverk. Fransmännen kunde ta del av porrbilder, sexsamtal, sexshower... 20 år gammal hoppar Xavier Niel av sina studier för att ägna sig helt åt Minitel, och fyra år senare köper han Fermic Multimedia, ett företag som

tillhandahöll all service åt Minitel Rose. 1995 köper han ett annat internetföretag, Worldnet, som han fem år senare säljer för 40 miljoner euro.

ÄNDA TILL SLUTET av 90-talet behövdes ett modem för att kunna använda bredband. Xavier Niel åkte till USA för att diskutera med de ledande internetföretagen om att satsa på att utveckla teknologin så att telefoni, internet och tv kunde utnyttja samma nätverk. Alla skakade på huvudet åt fransmannen, och förklarade att det är en omöjlighet. Tillbaka i Frankrike handplockade Xavier Niel tre unga genier som ännu inte gått ut skolan, för att tillsammans med honom utveckla det alla sa var omöjligt. De skapade världens första internetbox som kunde leverera internet, ➤

telefoni och tv. Xavier Niel skapade företaget Free (vars moderföretag är Iliad). Internetboxen spreds snabbt världen över. Det var inte bara teknologin som revolutionerade utan även priset: 29 euro i månaden. Inga andra avgifter.

14 DECEMBER 2010 var det dags för lanseringen av Frees nya internetbox. Vid en spektakulär presskonferens presenterade Xavier Niel Frees nya internetbox som gick mer mot en dator, med större hårddisk, där tv-skärmen kunde användas som en dataskärm, den hade cd- och dvd-spelare med spel och man kunde nu ringa obegränsat till mobiltelefoner inom landet. Frees konkurrenter förklarade att nu hade Xavier Niel gått för långt. Det skulle inte dröja länge förrän Free konkursförklarades. Men det dröjde inte länge innan några mobiltelefonoperatörer följt efter Frees exempel. Internetboxen hade fram tills nu varit ett objekt man gärna ville gömma undan, en ful låda. Den världsberömda designern Philippe Starck hade lagt handen över Frees nya internetbox. Plötsligt hade den fula lådan blivit en snygg prydnad.

**RYKTET
BÖRJADE
SPRIDA** sig att Free skulle

ge sig in i mobiltelefonibranschen. Och mycket riktigt. 10 januari 2012 låter Xavier Niel anordna en presskonferens som kommer att gå till historien. I pressalen satt hundratals journalister samlade. Xavier Niel-fans kunde följa spektaklet live på internet och säkerligen satt även representanter för de stora mobiltelefonföretagen bänkade vid sina datorer med andan i halsen. Vad hade han hittat på nu då? Xavier Niel kommer in, tar över scenen och därefter revolutionerar den franska mobiltelefonimarknaden. Vad Free hade

att erbjuda var inte bara en strålande show utan erbjudanden som något annat franskt mobiltelefoniföretag inte kunde komma i närheten av. Det låter Xavier

I den franska geek-
(tekniknörd)-världen är
han en kändis, en idol och
en ikon för många

Niel världen få veta genom att bland annat jämföra Frees avgifter med de som är vanliga på marknaden. Med en avgift på 19.99 euro i månaden kan Free erbjuda obegränsad antal telefoni till det fasta telefonnätet världen över, obegränsat med sms och mms, mobilsurf samt obegränsad telefoni till mobiltelefoner i Frankrike. Är man redan kund hos Free, och har en Freebox, betalar man bara 15 euro i månaden. För de som inte ringer mycket presenterades ett erbjudande på 2 euro för 1 timmes telefoni och 60 sms. Är man redan kund hos Free får man det gratis. Under journalisternas stolar på presskonferensen satt SIM-kort fastklistrade.

DAGARNA EFTER
XAVIER Niels show
mobiliserade
de andra tunga
franska mobiltele-
foniföretagen sina
strategier. Många

ringde upp sina abonnenter och erbjöd ett fördelaktigt pris om de förlängde sitt kontrakt. På tre månader hade Free fått nästan 3 miljoner nya mobiltelefonabonnemang. De tre unga studenterna, som hjälpte Xavier Niel att utveckla den första internetboxen, följer fortfarande honom troget, och är hjärnorna bakom de nya satsningarna. Frees huvudkontor ligger i ett ombyggt Hôtel Particulier i Paris. Samtidigt som det är en hel del hemlighetsmakeri kring Frees nysatsningar, ställer Xavier Niel ofta upp för intervjuer,

kan vara självkritisk (anser t.ex. att han var för aggressiv mot sina konkurrenter under presskonferensen), och har ständigt ett (retaktigt tycker många) leende på läpparna. Mannen har humor som också visar sig i Frees reklam.

XAVIER NIEL SKULLE kunna luta sig tillbaka. Han har hunnit med mycket sedan han 17 år gammal inledde sin karriär, men han fortsätter. Inte bara med internet och telefoni. Bland annat har han låtit köpa rättigheterna till den avlidna kända sångaren Claude François verk (bland annat den kända låten "My way" vilken inte är skriven av Frank Sinatra som många tror). 2010 köpte han, tillsammans med två andra affärsmän, den franska dagstidningen Le Monde. Köpet kan ses som en symbolhandling. 2006 dömdes Xavier Niel till två års villkorligt fängelsestraff för inblandning i en kopplerihärva i en av sexklubbarna som han var delägare i. Det var en artikelserie i tidningen Libération som ledde fram till anklagelserna. Le Monde är konkurrent till Libération. Som en liten parentes har Xavier Niel tillsammans med några andra franska affärsmän (bl.a. Marc Simoncini som är skaparen av datingsajten Meetic) startat EEMI (Ecole Européenne des Métiers de l'Internet), en skola för de som ska arbeta i internetvärlden. Ska bli intressant att följa de utexaminerade. I reklamen för skolan står Xavier Niel och spelar elgitarr i ett rockband. Det låter inte alls bra. I en fåtölj, mitt emot det ostämnda rockbandet, sitter Iggy Pop (ja, den riktiga) och rosslar fram: "Why just don't keep on doing what you are doing best?" Och det är precis det som Xavier Niel gör, det han är bra på. Och han gör det väldigt bra. 🌿

[www.youtube.com/
watch?v=dxl7AYHgQ9Q](http://www.youtube.com/watch?v=dxl7AYHgQ9Q)

[www.youtube.com/
watch?v=RJ7kglJq7Ao](http://www.youtube.com/watch?v=RJ7kglJq7Ao)

Hyr ett slott i Loire

Château de Chéméray

En vecka eller en helg för grupper upp till 30 personer. Passar utmärkt även för barnfamiljer.

Jubileum,
födelsedag
eller semester
mitt i det
underbara
Loire med
vin, mat och
sevärdheter.

Bokningar just
nu med rabatt till
Tête à têtes läsare.

+33 (0)629 485 256 (Vi talar även svenska)
chemeray@sfr.fr
www.chateau-de-chemeray.com

Internationella transporter

– allt från hela bohag till enstaka kolli

SPANIEN
– avgångar
varje månad

STRIDH

Tel: +46 (0)42 15 61 70
Fax: +46 (0)42 15 61 80
www.stridhtransports.com

Brukar Frankrike vara före sin tid?

Frankrike är och har varit ledande inom många områden, men några satsningar kanske inte fått den väntade succén. Kanske för att de såg dagens ljus före sitt bäst-efter-datum.

av Britta Röstlund

Concorde en näsa för framtiden

Året är 1969. The Beatles gör sitt sista offentliga framträdande, Hallarna i Paris stänger, Charles de Gaulle avgår som Frankrikes president, den sittande presidenten i USA heter Richard Nixon och Olof Palme blir Sveriges statsminister. Det är också det här året människan för första gången landar på månen och Sveriges får sin andra tv-kanal. Alla har vi olika referenser för att placera en händelse i tiden. Det är alltså 1969 som överljudsflygplanet Concorde gör sin första testflygning. Kanske var världen inte redo att ta in, förstå och framför allt att utnyttja att människan plötsligt kunde bryta ljudvallen i sin färd över Atlanten.

Hade Concorde sett dagens ljus, låt oss säga precis före eller under IT-boomen, kanske den hade kommit för att stanna

Redan i början av 1960-talet började Frankrike och Storbritannien planera hur de tillsammans skulle utveckla flygplanet som de trodde skulle revolutionera flyget. Samarbetet mellan de franska företagen

Aérospatiale och Snecma och de brittiska företagen Rolls-Royce och British Aircraft flöt utan stora friktioner och 1969 kunde Concorde testflygas. Den första reguljära flygturen ägde rum den 21 januari 1976. Den väntade succén uteblev dock. Endast tjugo plan byggdes åt de båda statliga flygbolagen British Airways och Air France. Varför? Det har diskuterats åtskilligt. En av orsakerna som brukar komma upp är den hårda konkurrensen från de amerikanska jumbojetarna. De kunde ta mycket fler passagerare och drog mycket mindre bränsle. Andra orsaker är oljekrisen som olägligt slog till 1973 och det kraftiga bullret från flygplanen, vilket faktiskt gjorde att vissa länder motsatte sig att Concorde skulle få flyga i deras luftrum. Att flyga med Concorde var dyrt, en resa London – New York gick på 110 000 kronor. De båda flygbolagen hjälpte också till att på olika sätt förstärka bilden av att en flygning med Concorde endast var till för de allra förmögna. Kanske ett misstag då det kom till marknadsföring.

MEN DEN FÖRSTA rejäla spiken i Concordekistan sattes den 25 juli 2000. Strax efter starten från Charles de Gaulle i Paris

foto: Gregory Mottier

Concorde flyger inte mer. Men nära Paris flygplats Charles de Gaulles står en av dem med lång näsa. Många stannar till för ett foto.

kraschade en Concorde tillhörande Air France med destination New York. Samtliga ombord omkom. Olycksorsaken visade sig i huvudsakligen vara att delar som hade lossnat från ett flygplan som startade strax innan orsakat punktering på ett av hjulen. Det i sin tur hade lett till att en bränsletank gått sönder. Samtliga Concorde-plan togs ur trafik för att kontrolleras. De redan skeptiska rösterna mot Concorde blev nu allt starkare. Efter att olyckan utretts beslöt man att installera en komponent mellan vingen och de känsliga bränsletankarna.

MAN BÖRJADE PLANERA en comeback för Concorde. Det som inte många vet är att premiärflygningen i den stora come-backen skedde den 11 september 2001. Ingen minns den i skuggan av terroristattentaten mot New York och Washington. Terrordåden gjorde att come-backen sattes på standby. Nysatsningen kom av sig. Den sista flygningen med en Concorde skedde den 26 november 2003. Då lyfte den vita karakteristiska näsan från London Heathrow för att landa på Filton flygplats utanför Bristol i Storbritannien. Den fick ett fint mottagande av Concordefans som samlats för ett sista avsked.

Men skulle Concorde ha blivit ett långlivat flygplan om det lanserats lite senare? Skulle vi välja Concorde om vi hade bråttom till ett möte i USA? Ja, kanske. Oljan är knappast billigare, men vi har vant oss att leva med det höga oljepriset. Oljekrisen på 70-talet var den första stora oljekrisen i modern historia. Concordes buller, som

Det som inte många vet är att premiärflygningen i den stora come-backen skedde den 11 september 2001

ansågs som ett av de stora problemen, har japanska flygplansutvecklare redan hittat en lösning på i sitt överljudsflygplan NEXST. Hade Concorde sett dagens ljus, låt oss säga precis före eller under IT-boomen, kanske den hade kommit för att stanna. Människor som gjorde förmågheter på snabba elektroniska överföringar var nog villiga att lägga pengar på att även färdas snabbt själva. Lek med tanken Stockholm-New York 3h, Stockholm-Paris 45 minuter. 🌿

Minitel mycket mer än en telefonkatalog

När vi i Sverige bläddrade i telefonkatalogen för hitta ett telefonnummer letade fransmännen upp det med hjälp av sin Minitel. Pre-datan Minitel har gjort den klassiska resan från modern till omodern för att så småningom bli ett samlarobjekt.

Nu finns de faktiskt på museum, fast de egentligen inte är så gamla. Några finns kvar i de franska hemmen, som igendammade klenoder, i garderoben eller med en blomkruka på. Men de flesta är kastade för länge sedan – Minitel, fransmännens tidiga datorer.

LÅNGT INNAN NÅGON av oss i Sverige hört talas om de tjänster som i dag finns på internet var sådana fransmännens vardag. 1982 lanserade det franska televerket, France Telecom, något som gick under namnet Minitel. Tusentals små terminaler delades ut gratis till franska hem och placerades ut på allmänna platser som skolor,

nad inte bara för annonsering utan efter en tid kunde man beställa varor, boka biljetter, skriva på elektroniska anslags-tavlor... Minitel var också tidigt ute med att klara av elektroniska betalningar. Snart kom även Minitel Rose, sex säljer, och på de rosa sidorna kunde man ha sexsamtal, kolla porrbilder... Ulla-sidan (adress: 3615 Ulla) var det populäraste, och än i dag, om man nämner namnet Ulla för en fransman över 30 år förknippar denna namnet med Minitel Rose. Efter bara några år hade Minitel miljontals användare.

SJÄLVKLART GÅR INTE Minitel att jämföra med dagens internet då det kommer till överföringshastighet, färg, rörliga bilder... Men när internet gjorde sitt segertåg över världen, hängde Frankrike inte på lika snabbt som den övriga västvärlden. Varför skulle de investera i en dyr ny låda då de redan hade allt de behövde? Och eftersom fransmännen höll kvar vid sina Minitel annonserade inte franska företag så flitigt på internet. France Telecom gjorde inte heller sitt bästa för att övertyga fransmännen att gå över till PC. Att internetutvecklingen kom från USA, och att det mesta från början var på engelska var heller inget som talade för att fransmännen skulle ge upp sina Minitel. Non merci, de hade redan allt de kunde önska sig. Men Internet var starkare än allt, till och med starkare än en fransk tradition. En ny generation fransmän växte upp som var villig att ta steget från Minitel till internet. På tal om USA, Apple-grundaren Steve Jobs lät inhandla en Minitel för att skruva isär, dissekera, för att se hur den var uppbyggd.

DEN 30 JUNI i år klockan 23.25 somnade Minitel in för gott. Då stoppades Mintels nätverk X.25 (därav klockslaget för insomnandet). 300 fransmän var uppkopplade in i det sista. I Frankrikes huvudstad anordnades begravningspartyn, en tyst minut... en historisk uppfinning gick i graven. 🌸

foto: Mikaël Restoux/wikipedia

tågstationer och sjukhus. De var först bara tänkta att ersätta telefonkatalogen. De var alla ihopkopplade med något så modernt som ett nätverk. Ordet nätverk hade knappast använts innan. Succén var given, fransmännen tog snabbt till sig sina små lådor som kunde ge information på ett helt nytt sätt. Många företag var snabba med att förstå att detta var början på något mycket större. De såg potentialen, och från att bara varit en maskin som kunde leverera telefonnummer blev det en mark-

Ska elbilarna få vara med här?

Det är för tidigt att säga om elbilarna ska få vara med här eller inte. Kanske snubblar de på mållinjen?

I SLUTET AV förra året invigdes världens största elbilspool i Paris, Autolib. Med ett abonnemang kan man via internet boka en bil för en timme eller för flera dagar. I dag finns tre gånger så många elbilar i Paris som i hela Sverige. Överallt i Paris finns grönljysande laddstolpar. Många andra franska städer har snabbt tagit efter elbilstrenden. Succé? Ja, och nej.

DET ÄR INTE bara elhyrbilar som Frankrike satsar på utan franska staten har satsat motsvarande 15 miljarder kronor de närmaste tio åren för att få fart på

elbilspoolen, men hittills är man långt från den siffran. Från att ha startat i huvudstaden kan man nu i femtio franska kommuner hyra elbilar. Fler och fler kritiska röster höjs. Har allt gått för fort? Är det för storskaligt? Samtidigt som Frankrike nått långt, men ännu inte ända

I dag finns tre gånger så många elbilar i Paris som i hela Sverige

fram, går Saab Automobiles nya ägare ut med att de kommer att starta en ny verksamhet i Trollhättan där all utveckling och produktion inriktas på elbilar. Stockholms stad har börjat snegla på Paris elbilar. Var Frankrike kanske lite för tidigt ute? Det får vi se...

foto: Poulpy/wikipedia

elbilsproduktionen. De mesta pengarna går åt till att bygga upp en infrastruktur för laddning av eldrivna fordon. Franska staten har också satsat stora summor på en batterifabrik som Renault planerar att bygga utanför Paris, då alla är eniga om att ska elbilarna få en stabil framtid måste batterierna till bilarna bli billigare.

FÖR ATT AUTOLIB, Paris elbilar, ska gå med vinst måste 80 000 parisare använda

MEDAN MAN I Sverige börjar diskutera elbilsprojekt, är det redan väletablerat i Frankrike. Då vi i Sverige för första gången fick tillgång till en andra tv-kanal, testflögs ett franskt överljudsflygplan, och då vår mest upphetsande tekniska apparat var miniräknaren satt fransmannen och kanske inte surfade i cyberrymden, men

skatade runt i atmosfären i alla fall. Ibland kanske Frankrike är lite före sin tid. 🌀

autolib'

Från **snigelfart** till **Ljudets hastighet**

om franska
transportmedel

Höghastighetståget TGVs riktiga logo är den till höger av de båda. Vänder man på den förvandlas de tre bokstäverna till en snigel. Är detta ett practical joke från logoskaparna eller rena rama slumpen?

TGV – ett snabbt och punktligt tåg

TGV – Train à Grande Vitesse, är ett höghastighetståg som började rulla i början av 1980-talet. Medelhastigheten ligger runt 320 km/h, men TGV slog världsrekordet för ett hjultåg den 3 april 2007 då det uppnådde 574,8 km/h.

Trafiken hölls i början bara inom Frankrike, men nu rullar den in i många andra länder. Thalys kallas TGV-tågen mellan Paris och Bryssel, Lyria de som trafikerar sträckan mellan Paris och flera städer i Schweiz, och Eurostar de som går under Engelska kanalen. Tack vara tågets snabbhet och punktlighet konkurrerar det med landets inrikesflyg.

foto: Duch.seb/wikipedia

foto: greenski/wikipedia

Paris Métro blir datastyrd

Den först Métro-, tunnelbanelinjen, i Paris byggdes till världsutställningen i staden 1900. I över 100 år har tunnelbanan utvecklats och byggts ut. Man behöver inte ens gå ner i tunnelbanan för att se historien. Från Hector Guimards klassiska nedgångar i Art nouveau-stil till de moderna inglasade varianterna. Ett stort steg i tunnelbanans utveckling var den 15 oktober 1998 när den helautomatiska (utan konduktör) linjen (nr 14) sattes i bruk. Nu har Paris två datorstyrda tunnelbanelinjer. Paris har en av världens mest koncentrerade tunnelbanenät, med 301 stationer och 16 linjer.

Airbus – en fransktysk romans som nu landar i USA

Airbus har satt den franska staden Toulouse på kartan. Det är där slutmonteringen sker av de flesta Airbus-flygplan. I september 1967 undertecknade de tre länderna Storbritannien, Frankrike och Västtyskland ett avtal för att starta utvecklingen av ett medeldistansflygplan för passagerartrafik, en konkurrens till amerikanska Boeing. Redan 1969 drog sig den brittiska regeringen ur projektet. Tyskland och Frankrike fortsatte samarbetet, och den 27 april 2005 lyfte den första Airbus, A380, från Toulouse, för att göra en sväng över Atlantiska oceanen, över de Pyreneiska bergen, för att slutligen landa i Toulouse. I somras kom nyheten att Airbus öppnar en fabrik i USA, och tar därmed upp kampen med sin främsta konkurrent Boeing på den amerikanska flygplanstillverkarens hemmaplan.

Fågelbo i Kina och lägenheter i Bordeaux

– arkitekten Mia Hägg

foto: Philippe Ruault

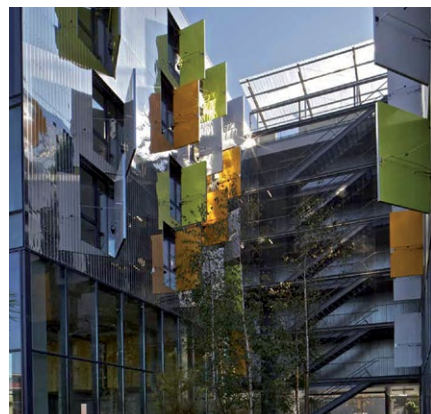
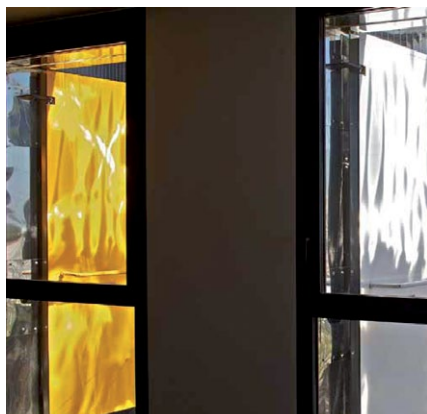
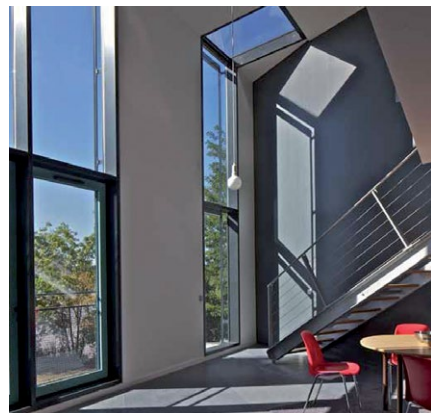

foto: Sara Appelgren

Den svenska arkitekten Mia Hägg har arbetat överallt i världen. Just nu är hon aktuell med flera bostadsprojekt i Bordeaux, där utrymme och yta prioriteras.

Habiter Autrement, Bo Annorlunda ordagrant översatt, heter Mia Häggs arkitektbyrå med kontor i Paris och Locarno i Schweiz, där hon även är bosatt. 90 % av arkitektbyråns byggnadsprojekt utförs i Frankrike. Vägen till Frankrike gick för Mia genom Erasmus, ett utbytesstudentprogram. Mia är uppvuxen i Umeå och efter studierna vid Chalmers tekniska högskola i Göteborg blev det studier genom ett utbytesprogram på en arkitekt högskola i Paris. Hon avvaktade med sitt examensarbete och sökte istället anställning hos Jean Nouvel, en av Frankrikes mest framstående arkitekter. Under sin tid hos Jean Nouvel fick

hon bland annat arbeta med byggandet av en skyskrapa i Tokyo. Arbetet ledde till att hon blev förälskad i Japan och hon åkte dit för att studera stadsliv och arkitektur.

Efter Japanäventyret började Mia arbeta för Herzog & de Meuron. Här fick hon minst sagt en stor uppgift att axla, som projektledare för byggandet av olympiastadion i Peking, mer känd som Fågelboet. 2007 kände hon sig redo att starta ett eget arkitektkontor.

Berätta om Habiter Autrement!

”Habiter Autrement arbetar i huvudsak med en kollektiv filosofi, det sociala boendet. Vi arbetar ofta med små budgetar, och har ganska liten frihet då det finns många lagar och förordningar då det kommer till bostadshus. Men det ser jag bara som en utmaning.”

Just nu är *Habiter Autrement* aktuell med fem olika bostadsområden i och utanför Bordeaux, flera av dem prisbelönda. ➤

”Det gemensamma för dessa områden var att de var i behov av förändring. Vi har satsat på stora och rymliga bostäder. Utrymme är lyx. De är 50 % större än normala lägenheter. För att väga upp kostnaderna för rymd och yta valde vi enkla och billiga material. I ett av bostadsprojekten är lägenheterna till exempel 30 meter långa och smala. Vi har även beaktat landskapet runt omkring, låtit en flod ingå i planeringen av bostadsområdet, anlagt en offentlig trädgård, låtit plantera en tallskog...”

Hur ser modern fransk arkitektur ut?

”Det som är spännande är att det finns franska arkitekter som börjar intressera sig för billigt boende, och istället för att riva det befintliga och bygga nytt så slår man till exempel ihop lägenheter, ändrar, bygger ut ... Kostaderna blir mindre än att bygga nytt, och lägenhetspriserna blir överkomliga.”

Hur ser den närmsta framtiden ut?

”Jag och Jean Nouvel ställer ut i vårt förslag till ombyggnad av Slussen på utställningen

Common Ground som hålls i Venedig från augusti till slutet av november.”

Slussen som Mia pratar om är Slussen i Stockholm. Hon och Jean Nouvel deltog i tävlingen med ett bidrag till hur Slussen skulle kunna byggas om, men deras förslag vann inte. Men nu kan man alltså se förslaget i Venedig.

Vad är drömprojektet?

”Att kunna göra något bestående, att slippa tidspressen och den ofta alltför snäva tidsramen. För flera hundra år sedan uppförde man byggnader som står än i dag. Nu bygger vi för 30 år framåt.”

Vad är det moderna Frankrike för dig, om du inte tänker på arkitekturen?

”Stressigt, många konflikter, men ändå en acceptans i allt detta. För mig har det varit lätt att komma som utlänning till Frankrike. Jag har blivit bemött med en väldigt acceptans, men jag är även fullt medveten om att jag också varit väldigt privilegierad.”

foto: Philippe Ruault

tête à tête med Lindbom, men vem är Lindbom?

Tomas Lindbom kommer i varje nummer att skriva under rubriken "tête à tête med Lindbom", men vem är han?

Hur har du blivit en frankofil?

"Har en familj som i flera generationer, senast mina vuxna döttrar, stimulerat mig att ta del av franskt liv och tänkande. Har vänner i Frankrike som visar mig vägen mot en fördjupad kunskap och kärlek till landet. Men också egen nyfikenhet över en kultur som ständigt tvingar en nordbo som mig att förfina sin känsla för alla former av livets goda. Mat och dryck, litteratur och konst och att genom resor ta del av allt det som bjuds i ett så mångfasetterat land."

Vad kan läsarna vänta sig?

"Krönikor som handlar om allt möjligt. Förhoppningsvis blir det oförutsägbart både vad gäller tema och innehåll."

När du inte skriver för tête à tête vad gör du då?

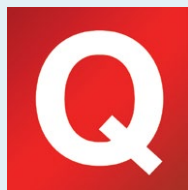
"Skriver analyser och krönikor om politik för olika tidningar. Bloggar också om Frankrike. Försöker vara i Frankrike så mycket jag hinner. När jag är i Stockholm undervisar jag i *skriftlig kommunikation; om att skriva för att bli läst* för en hel del olika organisationer. Ett nog så svårt ämne."

Tomas Lindbom foto: Marie Swartz

Köp tête à tête digitalt till din iPad eller iPhone!

Ha alltid dina **tête à tête** med dig var du än är. På bussen, tåget och flyget. Allt du köpt och laddat ner i Qiozk sparas i ditt bibliotek.

Testa!
nr 1
nu gratis
på Qiozk

www.qiozk.com/paper/tete-a-tete

tête à tête

MED LINDBOM

När politik är

Du som kan franska och befinner dig i landet. Sätt på teven och lyssna på en politisk debatt. Det är galet. Debatten pågår i timmar men du kommer inte att ha tråkigt. Du som inte förstår ett ord. Det är nästan lika kul ändå.

av Tomas Lindbom

Före vårens presidentval fylldes tevekanelerna ständigt av debatter. De blir heller aldrig som förväntat. Vänstersocialisten Jean-Luc Mélanchon och Marine Le Pen skulle en kväll mötas i en sammandrabbning i teve. Det blev ingen debatt. Marine Le Pen vägrade att tala med Mélanchon. ”Ni är en icke-kandidat”, förklarade hon helt fräckt och började bläddra i en tidning som hon hade framför sig på studiobordet. Mélanchon som inte saknar verbala talanger skällde på henne som en bandhund men utan verkan. Dottern till Nationella frontens grundare Jean-Marie Le Pen och numera partiets ledare och presidentkandidat bläddrade lugnt vidare i sin tidning.

Politik är passion i Frankrike. Folk debatterar verkligen politik i alla möjliga sammanhang. Gå på en bjudning och du hamnar snabbt i ett politiskt samtal. Sitt på en restaurang och börja tala med gästerna vid grannbordet. ”Ah bon, vous êtes suédois! Vad tycker ni om vår president?”

Visst handlar samtalen ofta om alla skandaler. Särskilt i Paris innerstad där folk gärna vill vara mer informerade och med en stickreplik visa att de har koll på det allra senaste skvallret.

passion

Nicolas Sarkozy var en president som väckte motstridiga känslor. Han kallades hyperpresidenten. Ville göra allt och helst på samma dag. En del av kritiken mot honom handlade om anklagelser om rättsvidriga handlingar som när han misstänktes för att ha tagit emot mutor till sitt partis valkassa av en av rikets rikaste kvinnor, Liliane Bettencourt. Fransmännen kritiserade honom också för annat. Han provocerade många genom sin retorik, genom sin gamängaktiga stil och för sina försök att vara folklig. Vanliga politiker får käbbla men en president behåller sin värdighet som statschef i ett land med monarkistisk abstinens.

Nu är Francois Hollande president. Pendeln verkar istället ha slagit över åt andra hållet. ”Han uppträder som en protestant”, sa en fransk vän till mig häromdagen och det var ingen komplimang direkt. Franska folket valde Hollande i våras som en motvikt mot fem år med bling bling. Somliga börjar redan ångra sig.

Svenska iakttagare störs ibland över att de franska politiska debatterna håller en för stor distans till vanligt folk. Det är sant till viss del. Det är påfallande vilken stark tro som franska medier har till de så kallade intellektuella. Akademiskt skolade sociologer och filosofer brer ut sig i debatterna medan vanligt folk får nöja sig med att följa debatten via sina teveapparater. En analys av samhällets orättvisor görs påfallande ofta utan att de arbetslösa själva eller alla låginkomsttagarna i landet får komma till tals. En debatt om invandring genomförs utan representanter för de många miljoner som har utomeuropeiska rötter.

Samtidigt är fransmännen i allmänhet politiskt skolade och genuint intresserad av att borra djupare in i politiska sakfrågor. De timslånga samtalen i teve skulle inte få fortgå om inte det fanns ett genuint intresse hos många tittare. Fransmän i gemen är bekanta med olika konstitutionella och filosofiska begrepp. Det vore otänkbart att i en motsvarande svensk debatt få höra hänvisningar till 1809 års regeringsform eller principerna för en sekulär stat. Det förekommer ständigt i den franska.

Franska tevedebatter spårar ur med jämna mellanrum. Jag minns slutdebatten inför förra Europavalet. Socialisternas representant Martine Aubry smet iväg tjugo minuter före slutet. Ledaren för majrevolten i Paris 1968, Daniel Cohn-Bendit, som numera representerar det gröna partiet, passade då på att ta Aubrys plats för att slippa sitta ihop med några högerextremister. I slutet av debatten redogjorde en företrädare för ett opinionsinstitut för den senaste väljarmätningen. Den föll inte Marine Le Pen på läppen och hon förklarade prompt att hela undersökningen var köpt av Frankrikes president. Debatten avslutades i ett totalt kaos där alla skällde på alla.

För många av oss som har andra kulturella rötter är detta förstås ett bevis på olämpligt uppträdande hos de folkvalda. Det finns ursäkter även för detta... Om politik är passion så får känslorna ibland ta överhanden. Politik bör också få vara teater. Det skapar intresse, höjer den politiska temperaturen och stärker demokratin. Hellre tre timmars spektakel där mycket intressant ändå sägs mellan bråken än en timmes sövande diskussion med suddig intellektuell skärpa och utan retorisk finess.

Château de Champchevrier – där en jakttradition lever kvar

Château de Champchevrier har varit i samma franska familjs ägo sedan 1728. Nu har slottet även fått välkomna en svensk, Gustaf Hamilton, som sitter upp på hästryggen för den traditionella franska jakten "chasse à courre".

av Britta Röstlund

foto: Thierry Chomel

Slottet Château de Champchevrier ligger i Loiredalen, ett område som under 1500-talet var ett viktigt politiskt och kulturellt centrum i Frankrike. Man vet en hel del om Château de Champchevriers långa historia. Redan på 1000-talet låg här ett fort som ägdes av Hugues de Champchevrier. Det var i mit-

ten av 1500-talet som dagens Château de Champchevrier uppfördes i renässansstil. Många kungar och kända personligheter har besökt eller haft en anknytning till slottet. En av dem är Ludvig XIII som sov över på slottet efter en jakt. Pierre Bizard, baron av Champchevrier, och hans hustru Beatrice är den nionde generationen av samma familj >

foto: Gustaf Hamilton

som bor på slottet. Jag träffar deras dotter Laurence som vuxit upp på slottet och som gift sig med svensken Gustaf Hamilton.

”Det är klart vi är en modern familj, men vi har våra traditioner”, förklarar Laurence.

Gustaf foto: Francis Hammond

En tradition som lever kvar är jakten ”chasse à courre”, eller parforcejakt som den heter i Sverige. Jakten utövas till häst och viltet jagas med ett koppel av hundar. Det är hundarna som jagar och människans uppgift blir att styra dem från hästryggen. Både högvilt och småvilt kan jagas vid parforcejakt, från hjort, rådjur, vildsvin

och varg till harar, kaniner och grävlingar. På Château de Champchevrier är det hjort som jagas.

FORMERNA FÖR ”CHASSE À COURRE” utvecklades i Frankrike under medeltiden. Under kung Frans I:s tid blev denna typ av jakt en del av det vardagliga livet för aristokratin. Gustaf förklarar hur jakten går till: ”Vi går upp tidigt och äter en stadig frukost.” Långt ifrån en croissant och en espresso, utan mer likt en rejäl måltid. Gustaf visar bilder på bröd, kött, ost, smör, kaffe, rödvin... som står uppdukad på ett massivt träbord. ”Sen ger vi oss ut, och det kan vara ett ekipage på ett 20-tal personer. Både män och kvinnor deltar i jakten. Det är gruppens ledare som väljer ut vilken hjort som ska jagas. Hundarna, ofta ett trettiotal, får upp ett spår, och jakten kan börja. Hjorten försöker på alla sätt att villa bort hundarna bland annat genom att fly ut i vattnet, då den vet att hundarna där inte kan få vittring.” Efter flera timmars jakt då hjorten är utpumpad, omringas den av hundarna och ledaren för jakten går fram

för att avsluta dess liv, genom att sticka en kniv i hjärtat.

I FRANKRIKE HITTAR man denna tradition i många målningar och verk från 1500- och 1600-talen. Jakten var en konstform i sig. Men visst är det en kontroversiell jakt? frågar jag Gustaf som faktiskt kommer från ett land där denna typ av jakt är förbjuden. ”De flesta som fördömer jakten vet inget om den. Den är en tradition som är så mycket mer än själva jakten och där lokalbefolkningen deltar oavsett social rang. Och den är strikt reglerad, med tanke på hur många hjortar som får jagas varje år, och vi får inte jaga någon hind eller kalv. Och den hjort som lyckas fly får inte jagas igen förrän nästa säsong.” Under jaktsäsongen sker parforcejakten två gånger i veckan på Château de Champchevriers ägor. Förra säsongen öppnade de upp jakten för hästvana privatpersoner och flera svenska ryttnare har spenderat jakthelger på Champchevrier. Jag frågar hur det står till med Gustafs egen ridkunnighet.

”Jag kunde rida innan jag träffade Laurence, men jag har fått träna upp mig”. I Laurence familj finns det många exempel på goda ryttnare.

SLOTTET ÄR ÖPPET

för allmänheten med guidade turer, men man kan även arrangera fester, konferenser och övernatta här. Om man vill kan man beskåda parforcejakten med de traditionella kläderna, vackra jakthornen, alla hundarna, hästarna... För den icke invigda är allt detta ett skådespel. Det är som att förflytta sig tillbaka till en svunnen tid. Här har en uråldrig aristokratisk tradition överlevt i ett land där kungar fått sätta sina huvuden till. 🌿

Laurence foto: Gustaf Hamilton

foto: Gustaf Hamilton

3 frågor 4

Cannes, filmfestivalen, La Croisette

Paula Rebu, projektchef

Känner du till någon svensk film?

Nej.

Känner du till något om Sverige?

Sverige har ett mycket bra vodkamärke, det är kallt, rent, väldigt organiserat.

Känner du någon svensk?

Ja.

Nathalie Kouber, skådespelerska

Känner du till någon svensk film?

Nej.

Känner du till något om Sverige?

Mycket snö, och att det ligger i norr.

Känner du någon svensk?

Nej.

Timothée Werlé, student

Känner du till någon svensk film?

Nej

Känner du till något om Sverige?

Det ligger i norr, det är kallt. Jag gillar Sverige.

Känner du någon svensk?

Ja.

Ariane Sandoz, pensionär

Känner du till någon svensk film?

Ja, några av Ingmar Bergman.

Känner du till något om Sverige?

Det är ett litet land i norra Europa med hög livskvalitet.

Och det är ett dyrt land.

Känner du någon svensk?

Ja.

tête à tête tipsar

BIO

En oväntad vänskap

regi: Olivier Nakache och Eric Toledano,
(Les Intouchables, 2011)

I Frankrike blev Les Intouchables (En oväntad vänskap) snabbt en tittarsuccé då den gick upp på biograferna 2011. På bara en månad hade den haft över 12 miljoner besökare! Det får man nästan kalla fenomen. Filmen går upp på svenska biografer i september, missa den inte! En film fylld med värme, medmänsklighet och humor. En oväntad vänskap bygger på en sann berättelse. Historien är enkel: Philippe, en stenrik förslamad man, väljer Driss, en fattig förortsskille som just släppts ur fängelset, att bli hans assistent. Driss skiljer inte på folk, och hyser inget medlidande för Philippe, vilket denna uppskattar. Två världar möts och släpper in varandra, ibland motvilligt men ofta omedvetet. Det är en "se den, tänk och lär"-film.

BOK

Drömbokhandeln

av Laurence Cossé

Sekwa förlag (Au Bon Roman, 2009),
övers: Marianne Öjerskog

Många inom bokbranschen lider av att det endast är bestsellers som gäller. Vad göra åt det? Man öppnar en kvalitetsbokhandel. Det gör Ivan, med ett förflutet i bokbranschen, och den rika italiensk-fransyskan Francesca i boken Drömbokhandeln. Bokhandeln, Au Bon Roman som den heter, vill genom sitt urval av endast litterära mästerverk gå emot bästsäljarhysterin. Det är en topphemlig kommitté som väljer ut vilka böcker som ska få stå på hyllorna. Bokhandeln blir en succé samtidigt som angreppen mot den börjar växa. Polisen kopplas in och Drömbokhandeln förvandlas plötsligt till en thriller. Laurence Cossé drar sig inte för att med en medveten tafatthet ändra stavningen på vissa franska tidningar och tar även tillfället i akt att utdela några kängor till höger och vänster.

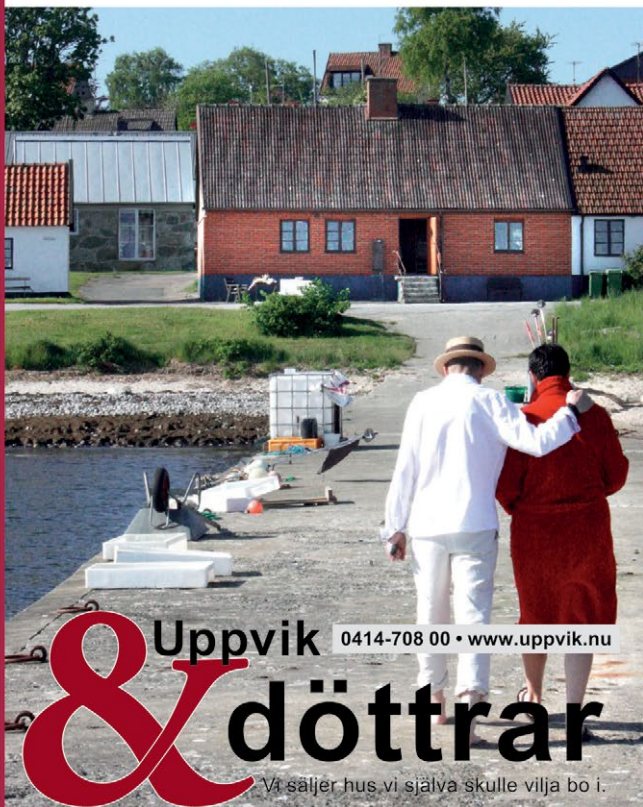
SVERIGES PROVENCE. NORDENS NORMANDIE. ÖSTERLEN.

Viks fiskeläge. Lavendelfält och vinodlingar.
Soldränkta klippor. Kritvita sandstränder.
Fruktträdgårdar och Kiviks calvados.
Gastronomi och konst. Natur och kultur.
Hit söker sig människor för ett givande liv
vid sydvänd kust.

Savoir-vivre. Fast på skånska!

Parhuset vid kajkanten är ca 110 kvm, gårdshuset
i gråsten ca 15 kv. Terrasserad trädgård, 239 kvm.
4.5 Mkr eller bästa bud.

Arcachon

"Arcachon - en stad med alla årstider", så låter stadens slogan. Vintern var dock först, eller kanske hösten, eller sommaren... det beror på hur man ser det. Men Arcachon är inte bara en stad med en slagkraftig slogan utan belägen mitt i Arcachon-bukten, där ligger den som en vacker rondell, en knypunkt för att upptäcka resten av regionen Aquitaine.

av Britta Röstlund

Väster ut från Bordeaux, vid Atlantkusten, ligger staden Arcachon. Dess historia är densamma som för många franska kuststäder. Det vill säga, att före mitten av 1800-talet var det knappt fråga om någon stad utan mer en fiskekoloni. När "Thalassoterapi" – det medicinska användandet av havsvatten,

inte bara förbättra hälsan utan även kunna bota sjukdomar.

MEN SIN RIKTIGA genomslagskraft fick staden tack vare två bröder, Emile och Isaac Pereire. De var båda banktjänstemän och erkända byggherrar i Paris, men kanske viktigare var att de ägde järnvägen från Bordeaux ut mot Arcachon. På den tiden var La Teste-de-Buch, en stad strax före Arcachon från Bordeaux räknat, slutstation för tågen. Trots det togs sig många välbärgade från Bordeaux till Arcachon under sommarhalvåret. Bröderna Pereire beslöt i mitten av 1800-talet att förlänga järnvägen ända ut till kuststaden Arcachon, och att tågen, som hittills bara gått under sommarhalvåret, nu skulle vara i bruk året om. Bröderna hade även en annan idé med förändringarna i tågtrafiken. Familjen Pereire hade sedan länge ägt ett

Arcachon -
en stad med alla årstider

började i Frankrike, blev staden uppmärksam. Arcachons närhet till havet, det behagliga klimatet och mineralvattnet från källan Source des Abatilles ansågs

Väster om staden Arcachon, och la Dune du Pyla
foto: mtu33260/wikipedia

stort outnyttjat tallskogsområde på en höjd ovanför staden Arcachon. Tuberkulosen härjade som värst vid den här tiden, och vad kunde vara bättre än att där, mitt i naturen, omgiven av välgörande havsluft, skapa en hel stad för rekreation för rika med ont i bröstet. Nu när tågen även gick på vintern, fick den nya staden sitt namn, La Ville d'Hiver. Vinterstaden var född.

PÅ EN PROMENAD genom Vinterstaden möts man av stora, vackra och inte minst personliga hus. Inget är det andra likt. Det blev resultatet av en crossover där läkarvetenskapen och arkitekturen möttes. För att bygga upp staden hjälpte nämligen läkare till genom att skriva "recept" på olika konstruktioner till arkitekterna. Till exempel beskrev man hur verandorna skulle vara utformade för att skydda mot

Det blev resultatet av en crossover där läkarvetenskapen och arkitekturen möttes

besvärande vind, hur alléerna på bästa sätt skulle konstrueras för att sjuka personer skulle kunna få sig en angenäm promenad ... Även läkare flyttade in i många av villorna. För den yrkeskåren var det en attraktiv stad då den beboddes av rika sjuklingar. När tuberkuloshotet hade lagt sig, började välbärgade personer från Bordeaux att köpa villor här. Även Parisare började hitta hit, en av dem var den kända målaren Toulouse-Lautrec som tillbringade många av sina semestrar i Vinterstaden. I parken Parc Mauresque ➤

Till stranden i Arcachon har människor i flera hundra år kommit för att bada och andas frisk luft.

Många av de vackra husen längst stranden byggdes under den sena 1800-talet då Arcachon var en populär kurort.

På tesalongen *Le Salon* mitt i staden serveras inte bara utmärkt te, utan även oförglömliga hemgjorda våfflor.

finns allén Moulin Rouge uppkallad efter den kända kabarén i Paris där Toulouse-Lautrec tillbringade den mesta av sin vakna tid, långt ifrån ren och välgörande havsluft. En riktigt bra marknadsföring för Vinterstaden var det då bröderna Pereire lyckades bjuda över självaste kejsaren Napoléon III och hans hustru.

EFTER VINTER KOMMER vår. La Ville de Printemps, Vårstaden, kallas området runt Arcachons kyrka Notre-Dame och parken Parc Pereire (uppkallade efter de berömda bröderna). Vårstaden inkluderar även en

bit av den vackra, vita sandstranden. Korset till kyrkan Notre-Dame kan ses ända ute till havs, en ledstjärna för sjömännen som då visste att de snart var hemma.

Mamma finns det verkligen rosa valar?

LA VILLE D'ÉTÉ, Sommarstaden, sträcker sig från Arcachons centrum ner mot den nästan en kilometer långa strandpromenaden, där mängder av caféer och restauranger finns. Arcachon är lite av Frankrikes Mecka då det kommer till segling, och även andra tänkbara vattensporter finns att tillgå här. En pir går från stranden ut i vattnet, längst ut utgår båtturer till närliggande öar, och den stora valen mitt ute i vattnet drar till sig barnens uppmärksamhet. "Mamma finns det verkligen rosa valar?" hörs som ett mantra runt piren. Vid piren finns även en vacker gammal karusell från 1900 som fortfarande troget snurrar på. Som i så många andra kuststäder, som genom åren attraherat överklassen, finns här ett casino. Château Deganne uppförd 1853, förvandlades 1903 till ett casino.

DE GAMLA FISKARKVARTEREN ligger i Ville d'Automne, Höststaden, och det var ju egentligen här, långt före "Thalassoterapi",

Ostron foto: dioptria/sxchng

tuberkulos och bröderna Pereire, som allt började en gång i tiden med de små fiskestugorna. Här finns nu en småbåtshamn som kan hysa 2600 båtar. En specialitet i Arcachon-bukten är ostron, som har fiskats här ända sedan romartiden. Ostronodlingar har funnits här sedan 1859. Mer än hälften av alla ostron som äts i Europa kommer från Arcachon-bukten! Om ni får tillfälle att se ostronbåtarna komma in med sina fångster passa då på att titta på de ålderdomliga fiskeredskapen som fortfarande används. Från stadens pir går även båtturer ut till ostronodlingarna.

La Dune du Pyla foto: mwuyts/sxchng

Mer än hälften av alla ostron som äts i Europa kommer från Arcachon-bukten

ARCACHON ÄR PERFEKT att ha som utgångspunkt för att upptäcka resten av regionen Aquitaine. ”Arcachon – en stad med alla årstider”, och nu vet ni varför. 🌊

Staden har även en egen walk of fame

Yrke: VIP-massör

Kända människor som figurerar i skvallerpressen, på röda mattan eller i tv, rör hon vid. Framstående människor som i offentligheten visar upp sig i sina stylade och regisserade roller, träffar hon nakna, både mentalt och kroppsligt. Makthavare, skådespelare, musiker, kungligheter ... alla får de massage av svenska Angelica Stålberg, VIP-massör vid Christian Diors spa i Paris.

av Britta Röstlund
foto Marcus Johansson

Angelica kommer från Avesta i Dalarna, långt ifrån den värld som hon nu rör sig i. Under en semester träffade hon en fransman, och det blev flytt till Paris. De fick en son och Angelica började arbeta i restaurant-branchen, vilket hon inte trivdes med. Angelica återvände därför till Sverige för att utbilda sig till hudvårdsterapeut. Utexaminerad reste hon tillbaka till Paris och mötte där en ny värld.

Hur ser vägen till VIP-massör ut?

”Jag arbetade på ett hudvårdsinstitut på Hotel Maurice i Paris. Hotelldirektören lät välja ut sju av de bästa massörerna i Paris, vilka skulle få vara med att starta upp ett lyx-spa. Jag var en av dem. Det var så det började. Arbetet gav mig bra erfarenheter. Det var då jag insåg att ville man få en massage på ett spa i Paris fick man boka veckor i förväg. Det kunde aldrig vara en spontangrej. Och rika människor varken vill eller är vana vid att behöva vänta på något. Jag såg en marknad, i att kunna erbjuda massage snabbt och flexibelt, och därför beslöt jag till slut att starta eget.”

I dag arbetar Angelica som egen företagare, med kunder från några av Paris lyx-spa, mest blir det för Christian Diors spa, Hotel Plaza Athénée, världens enda Dior-spa.

Och så ringer de och bokar...

”Ja, det kan vara samma dag. Jag vet aldrig vem kunden är i förväg, utan får bara reda på vilken sorts behandling det är som gäller.”

Varför är det så?

”Så att jag inte ska kunna skvallra om vem som kommer, och även hur säkerhetssynpunkt.” Ofta är det inte bara den som ska få massagen som Angelica träffar utan även dennes stab, och inte sällan blir massagerummet inspekterat av kundens säkerhetsvakter.

Angelica har träffat så många kända personer att ordet känd har tappat sin mening. ”Alla är samma.” Och detta är ett ämne som hon återkommer till. ”Alla superrika och kända personer är bara som du och jag, om än lite olyckligare.” >

Hur kan du säga det?

"Efter tolv år i yrket har jag träffat en hel del rika människor och hört så mycket, så att jag vet att det är så." Det finns något skönt i sättet hon konstaterar det på, för ofta är vi lite rädda för att generalisera. Hon minns en affärsman, som berättade att han inte hade några drömmar längre. "Jag kan säga, att extremt rika människor generellt har lite mindre livsglädje än oss andra. Kanske har det något med drömmar att göra. De kan få allt. De har inga drömmar kvar. Och drömmar är livsviktiga."

En annan kund minns Angelica också mycket väl. Det var en framstående man inom fotbollsvärlden. "Han var en Multi-VIP, och sådana får man inte säga emot. Hans vakter varnade mig för att han skulle komma att bli svår att ha att göra med. Och så kom han full och skrikande att han inte ville ha någon jävla massage utan en redig whisky." Hon ler åt minnet. Angelica förklarade för honom att han inte alls behövde få en massage, utan att hon kunde vänta tills han kanske fick lust till det. Och väntade gjorde hon, tills han helt plötsligt frågade henne, om hon spelade schack. Hon svarade ja, och han gick in i massagerummet. Där förklarar han att han spelar schack varje dag, med sin stab som nu

stod utanför rummet, och alla andra människor runt honom. Han såg dem alla som pjäserna i ett schackspel som han flyttade runt, bestämde och hade makt över.

"Fattig eller rik, vi har alla problem men av olika art. Oberoende av status, religion, kultur... är kärlek och barn det viktigaste för oss. Det är något som många av mina kunder gärna vill tala om." Är det kanske den insikten som gör att Angelica själv utstrålar någon slags obestämd styrka?

Är du aldrig avundsjuka på de rika och berömda?

Angelica ser frågande på mig. "Aldrig. Jag är bara en besökare, om än på ett nära och intimt håll."

Finns det säsongvariationer då det gäller kundtillströmning?

"Ja, kungligheter från arabvärlden kommer till Paris då det är för varmt i deras länder. Men de ser till att komma före ramadan, och i år infaller ramadan ganska tidigt, så de bör snart vara på intåg", förklarar Angelica och ler.

Är vissa kunder roligare att ha än andra?

"Nja... kungligheter är mindre trevligare än andra. De betar sig som om det vore just kungliga... Ofta kan man få vänta flera timmar på en prins, som sen kommer och säger att han ångrat sig och inte alls vill ha en massage. Men just bara för att de är så svåra och komplicerade att ha med att göra, blir det en utmaning, och därför är kungligheter väldigt roliga att jobba med. Man måste vara ganska bestämd mot dem. De uppskattar faktiskt det."

"Ibland kan kontrasterna kännas märkliga. Som då jag hade masserat en kung från Saudiarabien. Han ville ha en avslappnande massage, innan han skulle vidare till prins Charles bröllop. Ena sekunden ligger han avklädd under mina händer och småpratar, och då jag kommer ut står en hel poliseskort där som ska eskortera honom till flygplatsen."

- Varsamma bohagsflyttar nationellt och internationellt dörr-till-dörr.
- Flyttfordon och emballage anpassade för ömtåligt gods.
- Fullservicelösningar med packning, magasinering, flyttstädning, etc.
- Vi uppfyller och tillämpar "Bohag 2010" och "General Conditions" samt har heltäckande bohags- och ansvarsförsäkring.
- Kontor och lagerhotell i Örnköldsvik, Stockholm och Cannes.

Varsamma Bohagstransporter

Örnköldsvik - Stockholm - Cannes

Tel. +46 (0)8 6450440

Fax +46 (0)8 6450440

info@stadsbudskontoret.eu

www.stadsbudskontoret.eu

Eftersom kända människor är hennes vardag, reagerar hon inte längre då någon riktig superstar kommer in. Men hon minns en av sina första kunder, skådespelerskan Eva Longoria från *Desperate Housewives*. "Då reagerade jag." Om det blir ett bra möte eller inte med en kund, beror mest på om kemin stämmer mellan de båda. "Man känner sig ibland som en blandning mellan hårfrissa och psykolog."

Några tacksamma kunder?

"Skådespelare".

Stamkunder?

"Ja, diplomater och ministrar."

Är det någon fördel/nackdel att vara svensk som massör?

"Det är bara positivt. Först är svensk massage känd för att vara djupgående och effektiv. Och att vara svensk i denna värld gör att man

har med sig det stabila och kanske tänker lite mer på hälsan och inte bara på utseendet."

Har du några planer för framtiden?

"Ja. Min plan är att kunna vidareutbilda ny-examinerade massörer och hudvårdsterapeuter. Alla har samma baskunskaper, men det är detaljer som är viktiga, speciellt om man vill arbeta på lite lyxigare ställen. Då kan en hand på kundens rygg, då man leder denna till massagerummet, vara avgörande, att hela tiden se till att kunden har det bekvämt, att massagen har en konkret början och ett slut..."

Har du någon kund i dag?

"Ja, klockan tre."

Vem?

"Ingen aning." Och hon låter inte heller det minsta nyfiken. ❀

La rentrée

– den stora återkomsten!

Hösten är en nystart för många. Men i Frankrike är den mer än så. Den är en pånyttfödelse för hela samhället. Återkomsten efter semestern kan bli ganska intensiv, särskilt om man har barn, och affärer, restauranger och företag har upptäckt den kommersiella potentialen med "la rentrée".

av Britta Röstlund

Preparationerna för den stora återkomsten startar redan i juli med frasen "à la rentrée", "ses vid återkomsten". Ordogrant översatt låter det stort och mäktigt, och det är det också. Fransk media tar upp la rentrée som om det bara skulle inträffa en gång varje sekel. I september intervjuas elever och lärare på tv-nyheterna. Hur känns det att komma tillbaks? Då debatteras även problemen i skolan, som t.ex. de för stora klasserna, för att sedan åter falla i glömska. Och det är nog enda gången på bästa sändningstid som en treåring får förklara hur han/hon känner sig. Presidenten gör en slags comeback och i Paris sopas den sista sanden från bort från la Plage de Paris, teatrar öppnar efter sommarledigheten och staden återupplivas som efter en tid i koma. Frankrike är tillbaka.

Men la rentrée är krävande, i alla fall för föräldrar med barn i skolan. Efter semestern,

dimper en shoppinglista på skolsaker som ska inhandlas ned i brevlådan. Vid första anblicken kan uppdraget tyckas enkelt, några kollegieblock, anteckningsböcker och ritpapper. Men studerar man listan närmare, upptäcker man siffror bredvid varje angiven sak nämligen måtten på blocken och papperna. Inte heller det ses först som ett problem, innan man förstår att de angivna storlekarna inte (av någon outgrundlig anledning) går att få tag på i en vanlig affär, utan att det krävs besök i fler än en pappershandel. Och då man tror att man har allt, upptäcker man att det står angivet färger ... Kollegieblocket med måttet 32 x 24 ska vara i rosa, och jag har en son som inte gillar ... och blocket finns bara i grönt ... Kanske är den där shoppinglistan ett föräldrastest, för att lära känna oss föräldrar lite bättre innan skolstarten. Lärarna kanske samlas efter la rentrée, för att kolla av

foto: Robert Doisneau
" L'information scolaire " 1956 | ©Robert DOISNEAU/RAPHO

inköpen. Vilka föräldrar har tillbringat helgen i pappershandeln? Vilka kan följa en lista? Vilka är rebelliska, och köper någon helt annat? Vilka är analfabeter, och vilka är kanske till och med färgblinda?

FÖRUTOM PAPPERSHANDLARNASOM på ett naturligt sätt förstått den kommersiella möjligheten med la rentrée utnyttjar även restauranger återkomsten med skyltar som "la rentrée-menyer" och mobiloperatörer erbjuder sina klienter "la rentrée-abonnemang". Och slogan "Vive la rentrée!" används flitigt. Leve återkomsten! Kanske inte det första man känner då man letar kollegieblock. De första veckorna i september är det som om hela Frankrike bedrev en politisk kampanj eller ett väckelsemöte. En av de stora vinnarna på la rentrée är hårfrisörerna. Vem vill fira återkomsten av livet i en taskig frisyra? Några som får sätta in extrapersonal under denna tid

är barnfrisörsalongerna. De redan hysteriska salongerna, där barnen sitter på motorcyklar och ser på tv, samtidigt som en clown försöker avhålla dem från att komma på vad som egentligen händer med deras huvud, inför nu även godisregn.

Innan den stora Dagen, är det rena uppsittarkvällen. Kollegieblocken ska plastas in, det ska sys namnappar på barnens kläder och det klipps och klistras ... Och på självaste dagen, minuterna innan skolgrindarna öppnas står där smånervösa föräldrar med plastkassar i händerna, och barnen med sina blytunga ryggsäckar. Då läraren visar sig, är många föräldrar snabbt framme för att försynt viska: "Vi hittade inte de stora vita papperna ..." eller "fungerar denna som målarförkläde?" Samtidigt ska vi alla stå med ett leende på läpparna och önska varandra bonne rentrée! 🍀

Godbitar i Provence

en reportagebok med
feelgoodkänsla

foto: Camille Moirenc

Frankofon Förlag kommer ut med en ny bok i höst, "Godbitar i Provence – en reportagebok". Vi ringde Annelie Karlsson, ansvarig utgivare för Frankofon Förlag, för att fråga:

Hej, hur beskriver du bäst er nya bok?

"Vår Provencebok är en reportagebok, lite i tidskriftsform, med olika skribenter, samt att det är en inspirationsbok med mycket feelgood-bilder tagna av Camille Moirenc, regionens bästa fotograf med säte i Aix. Vi har besökt de delar av Provence vi gillar, det är ju så stort så vi plockade ut godbitarna, våra favoriter helt enkelt..."

Här bjuder vi på ett utdrag från boken
av Johan Tell

Ett typiskt reportage om Marseille börjar med en kort genomgång av stadens kriminella rykte för att sedan övergå till att berätta om hur man lagar en bouillabaisse, den fisksoppa staden är känd för. Det här är en sådan artikel.

HUR MARSEILLE FÅTT sin stämpel av att vara en farlig stad har jag inte lyckats få reda på. Inte så att brott inte förekommer eller har förekommit, men det verkar aldrig ha varit värre i Marseille än i andra jämförbara hamnstäder som Amsterdam, London och Barcelona där smuggling, illegal invandring och prostitution också varit omfattande. Men när ett dåligt rykte väl fått fäste är det svårt att göra sig fri från det. För varje gång vi hör något som bekräftar ryktet tänker vi "jo, jo, det hade man ju på känn", medan varje gång vi hör något som motsäger ryktet slår vi dövörat till. Därför läser vi i Greven av Monte Cristo om fängelseön If i inloppet till Marseille och tänker "jo, jo", inser att Främlingslegionen med sitt säte i Marseille inte sällan rekryterade utländska kriminella och tänker "jo, jo" och vi minns Gene Hackman som i filmen *French Connection* försöker stoppa den omfattande heroinsmugglingen från Marseille till New York, "jo, jo". Och hur var det med Eric Cantona, en av de bästa men också en av de mest brutala fotbollsspelarna genom tiderna, föddes inte han i en grotta i Marseille? "Jo, jo".

Samtidigt har vi glömt att Paul Cézanne målade några av sina vackraste taylor i Marseille, att en av världshistoriens bästa flöjtister,

Jean-Pierre Rampal, kom från Marseille, att flera scener i den romantiska komedin, *Love Actually*, med Huge Grant (såklart) spelades in i Marseille.

Det är som när vi fortfarande tänker på Chicago som USA:s mest kriminella stad eftersom Al Capone bodde där (för snart 100 år sedan) medan vi ignorerar färsk statistik om att det är städerna Flint, Detroit och Saint Louis som toppar FBI:s lista över USA:s farligaste städer.

Jag läser i en reseskildring från 1929 att den amerikanska skribenten brottas med samma problem som jag, att försöka förklara att Marseille inte är en farlig stad för besökare. Att det inte som i exempelvis Rio de Janeiro finns en stor grupp kriminella som har turister som huvudsaklig inkomstkälla. Att det inte som i exempelvis Neapel finns en organiserad brottslighet som tagit över stora delar av stadens drift. Att det inte som i de flesta andra franska städer finns stora fattigdomsgetton – när många franska städer stacks i brand under 2005 var det lugnt i Marseille. Det finns förstås många fattiga kvarter i Marseille, de fattigaste i Frankrike hittas här, men de ligger inbäddade bland vanliga kvarter och finare kvarter. Därför får man i Marseille så gott som aldrig känslan "att nu har jag hamnat helt, helt fel". Därtill återfinns Marseille "bara" på en sjundeplats på listan över farliga städer i Frankrike.

Därför kommer den besökare som inte söker sig till droger, prostitution eller illegalt spel att tycka att Marseille är en hyfsat lugn och skötsam stad som går och lägger sig tidigt. ➤

Själv tycker jag att det riktigt kriminella i Marseille är att man låtit arbetslösheten i vissa områden stiga till fyrtio procent och att i vissa områden tio gånger fler lade sina röster på Front National än på de Gröna eftersom de anser att återinförandet av dödsstraff och totalförbud för utomeuropeiska immigranter är viktigare frågor än hållbar framtid. Detta om detta. Nu över till fisken, *le poisson*.

JAG GÅR TILL restaurang Miramar som ligger centralt på den norra kajen, Quai du Port, vid hamnbassängen i Vieux-Port. Men så mycket *miramar*, alltså havsutsikt, är det inte. Hamnen gör liksom en knuck åt norr varför det är få ställen på kajen där sikten är fri rakt ut mot havet. Men det är fint att titta på båtarna också. Segelbåtar, lustjakter och ett par små fiskebåtar där ägarna fortfarande nu vid lunchtid inte lyckats sälja sina bläckfiskar eller alla styckdelarna på den enorma tonfisken de släpade iland i gryningen.

Har man bestämt sig för bouillabaisse är beställningen enkel, det är en hel måltid och går man sedan på rekommendationen att soppan avnjuts bäst med ett vitt vin från Cassis är den delen av måltiden snabbt avklarad.

Först in kommer dock något som inte alls har med havet att göra: några små, tunna rostade skivor bröd med tryffel på som ger den där alldeles speciella smakupplevelsen i den bit av hjärnan inga andra sensationer hittar fram till.

Sedan kommer kyparen in med ett tråg färska fiskar där jag har svårt att identifiera någon. Fast när jag efteråt slår upp sorterna förläter jag mig själv. De är ovanliga och namnen är ibland på dialekt: *vive*, "fjärsfisk", *Saint-Pierre*, "sanktpersfisk", *gallinette*, "knotfisk i familjen kindpansrade fiskar" (här känner jag att min översättning svajar), *lotte*, "marulk", *chapon* "drakhuvudfisk" och *fielas*, "havsål".

Kyparen försvinner med sitt fång fina fiskar

och en annan kypare anländer med nästa smakbit, en liten äggkopp med delikat fiskmousse på marulk. Den fisken visades nyss upp utan sitt huvud. Vilket är begripligt då den kanske är havets fulaste och får en att associera åt hållet "ett djur som borde dött ut för två miljoner år sedan".

Namnet marulk kommer från tyskans ord för "hav" och "slemmig padda".

Namnet "bouillabaisse" är dialekt och kommer av *bolh*, "den kokar", och *abaissa*, "den sjuder", vilket syftar på att soppan först kokas upp kraftigt (för att oljan ska blanda sig med vattnet), och sedan småkokar lugnare (för att inte trasa sönder fisken).

Det som också är lite ovanligt är att bouillabaissen serveras i två etapper.

Kyparen kommer alltså först in med själva fiskbuljongen utan fiskbitar i. Till denna soppa serveras små rostade brödsdivor, en liten skål med hela vitlökar och en *rouille*, en slags aioli. Rouille finns i många varianter men basen

är ofta olivolja, vitlök, saffran och chilipeppar. Därtill ströbröd eller potatis. Lyxigt plus en bit finmald lever från marulken.

Vitlöken gnuggas

mot brödet, förses med rouille, doppas kvickt i soppan och äts med välbehag. Soppan har en stor, mustig och robust smak.

Därefter bärs sopptallrikarna ut och in kommer fisken som nu mer liknar en gryta än en soppa. Stora delar, många delar och om det var svårt att hålla reda på de olika fiskarna innan är det än värre nu.

Att äta en bouillabaisse kräver sin aptit. Det är en mäktig rätt och då ska man ändå, tycker jag, lämna plats för en ordentlig efterrätt. Själv fastnar jag för *La Sphère*, en formidabel bomb av kall nougat, pistage och honung på en varm bädd av jordgubbssås.

Allt detta gör att en komplett bouillabaisse-måltid passar sämre som "en liten lunch". Efter en bouillabaisse infaller snarare en lätt fiskkoma och man längtar hem till sin hotellsäng och en liten lur.

Efter en bouillabaisse infaller snarare en lätt fiskkoma och man längtar hem till sin hotellsäng och en liten lur

Men istället lämnar jag uteserveringen och letar upp kocken och ägaren Christian Buffa i de inre environgerna.

MONSIEUR BUFFA BERÄTTAR stolt att Marseille verkligen är platsen där bouillabaisse skapades och att det var länge sedan. Vissa menar att det redan var på den tid då grekerna grundade staden, 600 år före Kristus. Han berättar vidare att hans släkt har anor från Korsika och än längre tillbaks från Italien.

– Men jag växte upp här, säger monsieur Buffa, och sveper med handen ut över hamnområdet. Min far var slaktare. Så mat och kvaliteten på bra mat har alltid diskuterats i mitt hem.

I begynnelsen handlade det dock inte i första hand om bra mat när man talade om en bouillabaisse.

– Från början var det de enkla fiskarfamiljernas vardagsrätt. Den gjordes på de fiskar och de fiskdelar man inte kunnat sälja under dagen. Det fanns inga kylar eller frysar. Det som inte äts samma dag som det fiskades fick slängas. Därför lagade man en soppa på det som blev över. Till det hade man lite torrt bröd som sparats sedan frukosten, en vitlöksklyfta och lite olivolja. Det var så det började.

Därefter gjorde bouillabaisse sin klassresa för att bli den lyxiga rätt den är idag. Fler exklusiva kryddor adderades och fler, finare fiskar lades till. Till slut hade så mycket plussats på att man fick börja ta bort. Man ville återgå till den äkta bouillabaisse.

– Jag och några andra kockar skapade en regelsamling för vad en sann bouillabaisse är. Den ska bestå av minst fyra olika sorters fiskar – vi använder sex sorter.

Fast enligt Michelin Guide Vert, den gröna turistguiden som är syster till den röda matguiden, finns det bara fyra måsten för en bouillabaisse: närvaron av drakhuvudfisk, fiskarnas färskhet, olivolja och saffran av bra kvalitet. Medan man på annat håll finner krav på, förutom färsk fisk då, vitlök, gul lök, tomat, olivolja, fänkål, saffran, timjan, lagerblad och apelsinskal.

Men, frågar jag, som läst på och vet att Monsieur Buffa är en extremt välutbildad kock

som lärts upp av det nya franska kökets nestor, Paul Bocuse, och bland annat jobbat på dennes 3-stjärniga restaurang, även om det finns en regelsamling måste det väl finnas utrymme för att sätta sin egen prägel på bouillabaisse?

– Nej, säger monsieur Buffa, en bouillabaisse är en bouillabaisse. En klassiker. Den kan bara göras på ett sätt. Ett rätt sätt. Och portionerna ska vara rikliga.

Varpå han pekar på väggen där hans slogan står skrivet *La Vraie Bouillabaisse Miramar*, den sanna bouillabaisse.

Efter det är det svårt med följdfrågor. Det finns ett sant sätt att laga bouillabaisse. Det är det man sysslar med på Miramar och några krogar till. Basta!, som hans italienska förfäder skulle ha sagt.

Så jag rundar av med en lätt irrelevant fråga till monsieur Buffa:

– Från början kommer din familj från Italien. På italienska betyder "buffa" rolig. Är du en rolig typ.

– Mycket rolig. 🌿

Sugen på att läsa mer? Boken "Godbitar från Provence – en reportagebok" finns att beställa på www.frankofon.se eller från bokhandeln.

“Let’s Leave Everything Behind and Move to Paris” Men vad ger du dig in på?

Att packa väskan och uttala frasen: “Jag reser till Paris” är ingenting man kan göra utan att bli tagen för att imitera någon ur en 50-talsroman. Varför flytta till en europeisk storstad? Är det kanske främst jakten på nya vardagsintryck? Så som att sitta inklämd mellan skrattade lokalbor på kvarterskrogen en tisdag i oktober, att låtsas hänga med i en konversation när man knappt förstår ett ord, att vakna upp och försöka finna mellanmjölk i mataffären eller skutta fram längs boulevarden i morgonsolen och plötsligt utbrista ett “bonjour”.

av Isabelle Purits

Isabelle driver Entrée Paris (med Charlotte Ekström), som hjälper skandinaver att komma på plats i stan.

En sak bör man ha i åtanke då man planerar en parisflytt: Trots att det finns en vardag här med, så är Paris kontrasternas stad som ständigt kommer att distrahera dig med nya intryck! Ljudet i bilen då du kör över kullerstenarna vid Place de Ternes, den bitande iskylan vid bardisken på ett Belleville-kafé i januari, vackert sprucket kakel i Métro, köttslam-sor, skrikande fruktförsäljare och flätat hår vid Château Rouge, den sugande känslan i magen då bussen svänger runt Triumfbågen, paranta damer i Chanelkläder runt Concorde och så mannen på marken bredvid vars sovsäck gått sönder.

Gratis Champagne och svindyr espresso

Och så byråkratin: en bredbandsinstallatör som aldrig kommer, kollegor som hellre sitter och surfar fram till klockan 21 än att vara den på kontoret som först går hem, mycket konstaterande av ingenting, och en fjäder i hatten åt den chef som har en extra älskarinna. Det som är kul med Paris är att det är vad det alltid har varit och helt oväntat på samma gång. En flytt hit är början på en vardag som inte lämnar någon oberörd.

Tips på vägen mot en Parisflytt

1. Hyrorna är dyra och standarden inte vad vi är vana. Om du kommit över en "bra deal" betyder det ofta att det finns en hake.
2. Enligt lag har du alltid en månads uppsägningstid på möblerade lägenheter, du är alltså inte fast för livet trots att du skrivit på ett längre kontrakt.
3. Priserna kan skilja 20–40% på en radie om 2 km, stirra dig därför inte blind på arrondissement.
4. Paris är en till ytan relativt liten stad och det kanske är att rekommendera att inte bo och arbeta i samma område.
5. Var inte rädd för att tänka "outside of the box" – så länge du håller dig inom stads-murarna är du parisare och har aldrig speciellt långt från något.
6. Paris är en gammal stad och internetuppkoppling kan det ibland vara si och så med. Kolla i ditt hus och hör med grannarna innan du flyttar in.
7. Glöm allt vad skandinavisk standard heter och försök inte jämföra något med Sverige.
8. Hyrespriserna sätts av varje hyresvärd, det är därför inte säkert att grannen betalar samma hyra som du. Jämför flera objekt i ett kvarter för att kolla rimlig prisnivå.
9. Om du kan välja, hyr inte en lägenhet utan dubbelglasade fönster – en förlust i längden då elräkningen på vintern blir skyhögt.
10. Flytta allt eftersom staden förändrar och utvecklar dig! Som utlänning har man fördelen att inte ha några förutfattade meningar om områden eller familjemedlemmar som man inte vill hamna för långt bort från (eller för nära) att ta hänsyn till. Ta vara på detta och upptäck fler arrondissement!
11. Effektivitet är inte parisarnas ledord – vare sig i matkön, på arbetsplatsen eller då man bestämt rendez-vous. Du kan störa dig på det ständigt men det kommer aldrig att förändras ändå.
12. Sök inte för länge efter den perfekta bostaden på internet, bättre att komma på plats i staden, känna av olika kvarter och låta det ta tid att finna en lägenhet där man vill stanna.
13. Att flytta till Paris med små barn kan vara besvärligt då staden varken är rullstols- eller barnvagnsanpassad. Om man har barn välj gärna att bo nära en park.

Så vad är det då du ger dig in i? Att finna dig i dåliga bostadslösningar, folk som undrar om du är sjuk om du ler åt dem på gatan, 15 meter långa köer på Monoprix för att damen framför bestämt sig för att betala en chevre-ost med check, bankkontor vars personal går på semester varpå du ej kan utföra dina ärenden i tid, ficktjuvar, obefintlig service, omges av människor som har noll förtro-

ende till makten och hellre dricker Patis och röker cigaretter än att bidra till landets alltmer ansträngda ekonomi.

Men du får även en glittrande stadspalett full av realitet och människor med en oerhörd kärlek till livet. Precis så paradoxalt och rättframt är det faktiskt.

Paris *är* magiskt.

foto: velvet/wikipedia

La maison de
Gilles de le Boë,
byggt 1636.

Lille [lil]

Var? I regionen Nord-Pas-de-Calais.

Invånare: 227 000

På tapeten: Strax efter att den f.d. internationella valutafondens chef, Dominique Strauss-Kahn, anklagats för våldtäkt på ett hotellrum i New York inleddes en förundersökning i Lille efter misstankar om att han där deltagit i en kopplerihärva med prostituerade.

Lille var tillsammans med den italienska staden Genua kulturhuvudstad i Europa 2004.

Kuriosa: Här föddes Charles de Gaulle (Frankrikes president 1959–1969). Hans barn-
domshus finns bevarat i staden.

Kulinariska: Portionerna är lite större här än i övriga Frankrike. Tre typiska maträtter: *la carbonnade flamande* (små köttbitar doppade i öl), *le waterzoï* (fågel eller fisk i krämig sås med grönsaker) och *moules frites* (pommes frites med musslor). Ölkonsumtionen är den högsta i Frankrike. Det är ljus öl som gäller.

Inte att missa! Här blandas gammalt och futuristiskt. En vacker Art Nouveau byggnad är La maison Coilliot (1898–1900), arkitekt Hector Guimard. Staden har ett av Frankrikes största konstmuseum, Palais des beaux-arts. Lilles vackra opera är inspirerad av Charles Garniers opera i Paris. Från gammalt till nytt. 1994 invigdes det moderna kvarteret intill stadens tågstation. Här finns kongresshall, mässhall, köpcentrum... allt i en futuristisk stil. En av arkitekterna är Jean Nouvel.

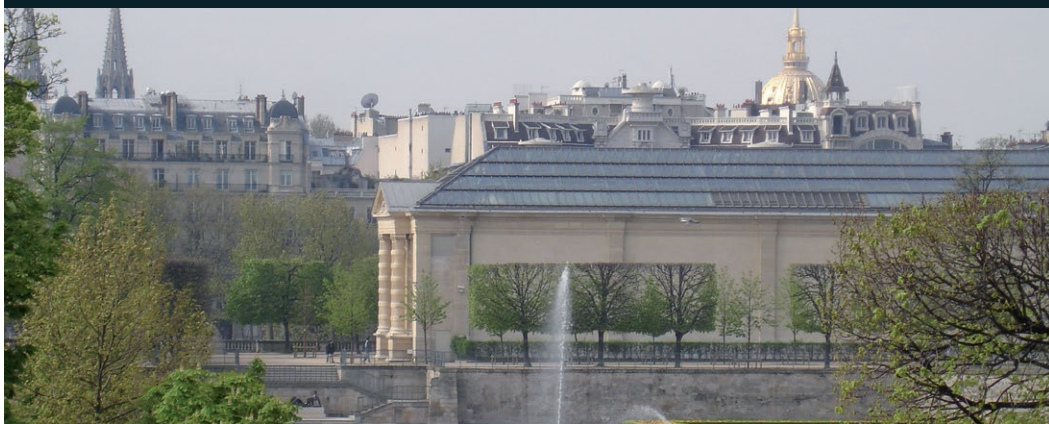

*Fotoworkshop
Barcelona*

*Marcus Johansson
28-31 Oktober 2012*

www.icepic.se

I PARIS FÖR NOJE ELLER AFFÄRER...

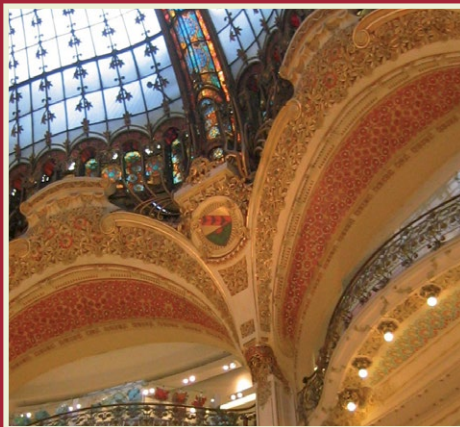
Oavsett om du skall konferera eller planera ett bröllop är Svenska Klubben det självklara alternativet för svenskar i Paris. Vi är en komplett anläggning för upp till 140 personer.

Läs mer på vår hemsida www.cercle-suedois.com eller ring oss på tel +33 1 42 60 76 67.

Tävling!

Hur bra känner du till Paris? Fotot till höger är taget någonstans i Paris med omnejd. Men var exakt? Gå in på www.teteatetemag.com och tävla före 31 oktober! Vinnaren presenteras i nästa nummer och får en prenumeration till sig själv – eller att ge bort. Lycka till!

Vinnare i tävlingen från nummer 2 är Audrey Chanson, gratulerar! Det rätta svaret? Statyn med klockorna framför Gare Saint Lazare.

Missa inte nästa nummer!

Prenumerera!

Ja tack,
jag vill prenumerera ett år (5 nummer) på tête à tête!
för 350 SEK eller 35€ **OBS! Inklusive porto!**

via Paypal på www.teteatetemag.com/prenumerera
(Du behöver inte ha Paypalkonto – ett betalkort räcker.
Euro konverteras automatiskt till ditt lands valuta).

via svenskt Bankgiro 878-8622

fransk check utställd på «tête à tête communication»

Vi har också **paketprenumerationer** med 6 nummer per utgåva – perfekt för företag, väntrum, föreningar, ...
Eller vill du köpa ett äldre nummer?

Beställ på www.teteatetemag.com/prenumerera

Namn:
Adress:
Postnummer: Ort:
Företag:
Telefon:
Epost:

Jag vill ge prenumerationen som gåva
och vill att den skickas till:

Namn:
Adress:
Postnummer: Ort:
Epost:

Att sändas till:

tête à tête
communication
11 rue des Vignes
F-78240 Aigremont
France

Paris-agenda

sept 2012 – jan 2013

facebook.com/teteatetemag

Louis Vuitton–Marc Jacobs

Les Arts Décoratifs

107 rue de Rivoli, 75001 Paris

tis–sön kl 11–18 (mån stängt, tors kl 11–21)

9 mars–16 sept

L'image d'August Strindberg

Institut Suédois

11 rue Payenne Hôtel-de-Marle, 75003 Paris

tis–sön kl 12–18, 4 maj–14 oktober

Trompe-l'œil, imitations, pastiches et autres illusions

Les Arts Décoratifs

107 rue de Rivoli, 75001 Paris

tis–sön kl 11–18 (mån stängt, tors kl 11–21)

2 februari–15 november 2013

Phares

Musée national de la Marine, Palais de Chaillot

17 place du Trocadéro, 75016 Paris

mån, ons, tors, fre kl 11–18, lör–sön kl 11–19

7 mars–4 november

Exposition Comme des Garçons à la Cité de la Mode

Cité de la Mode et du Design

36 Quai d'Austerlitz, 75013 Paris

tis–sön kl 10–18, stängt helgdag, 13 april–7 oktober

Exposition les Dames du Trianon au Château de Versailles

Château de Versailles

Place d'Armes, 78000 Versailles

varje dag kl 12–18.30, 3 juli–14 oktober

Nicolas Poussin et Moïse

Galerie des Gobelins

42 avenue des Gobelins, 75013 Paris

tis–sön kl 11–18, 22 maj–16 december

Les Jeux Olympiques d'été d'Athènes à Londres, 1896–2012

Musée National du Sport

93 avenue de France, 75013 Paris

tis–fre kl 10–18, lör, första sön varje månad
och helgdag kl 14–18, 20 juni–29 december

L'impressionnisme et la mode

Musée d'Orsay

1 rue de la Légion d'Honneur, 75007 Paris

tis–sön kl 9.30–18 (tors kl 9.30–21.45)

25 september–20 januari 2013

La Mer à Paris, l'exposition des Catacombes de Paris

Catacombes

1 place Denfert-Rochereau, 75014 Paris

tis–sön kl 10–17, stängt helgdag, 20 mars–3 mars 2013

Rodin, flesh and marble

Musée Rodin, 77 rue de Varenne, 75007 Paris

tis–sön kl 10–17.45, 8 juni–3 mars 2013

Paris Fashion week

Mellan den 25 september och 3 oktober tar modet över den redan modesprudlande huvudstaden Paris. Då är det dags för den årliga **Fashion week prêt-à-porter**. Det som visas är vår- och sommarmodet 2013. Paris Fashion week drar förstas modellerna, kreatörer, modeskaper, journalister, modebloggare ... men även många som bara har ett modeintresse passar på att besöka staden under denna vecka. Hur kommer man som vanlig modeintresserad in på modevisningarna? De flesta av platserna till de stora visningarna är förbokade, men blir inte salen full brukar organisationen börja släppa in från kön utanför. Så tipset är alltså att ställa sig i kön och hoppas. Till mindre visningar kan man boka plats, då är det först till kvarn som gäller. Annars kan man uppleva Paris modevecka från vilken caféterrass som helst!

För mer information om modeveckan i Paris www.modeaparis.com

VIGSEL I PARIS
www.photonina.com
www.designnina.com

+33 6 76 83 94 23 ninalarriaga@yahoo.fr

Renoveringar, Om- och Tillbyggnader

Ni är välkomna för
kostnadsförslag runt
Nice och Cannes.

H Vision Byggnationer HB
 +46 (0) 70 734 33 90
hvisionbygg@2hvb.com
www.2hvb.com

**ENTRÉE
PARIS**

You're in

Vi hjälper dig in i Paris!

Bostad - Bank - Events - Service

www.entreeparis.com

Du kan annonsera på eftertext
– privat eller företag.

PRIVAT 40 € exkl moms, med rubrik + max 200 tecken inkl
 mellanslag. FÖRETAG 95 € exkl moms, även med logotyp
 eller egen färdig annons. Format: bredd 45 x höjd 48 mm.

Kontakta annons@teteatetemag.com för bokning.

INTRESSET FÖR TÊTE À TÊTE ÖKAR!

Vi söker fler återförsäljare i
 Paris, på Rivieran och i hela
 Frankrike. Hör gärna av er till
editor@teteatetemag.com
 eller
 +33 6 20 73 48 89

Nästa nummer 4 kommer i november

Tema: Frankrikes lyxindustri

UR INNEHÅLLET:

Upptäck Frankrike som senior! Bo i värd-
 familj och studera som utbytesstudent!

Yrke: Forskare. Från Karolinska Institutet
 till franska Inserm

Birgitta Lindqvist skriver om Mitt Frankrike

Fira jul som en riktig fransman!

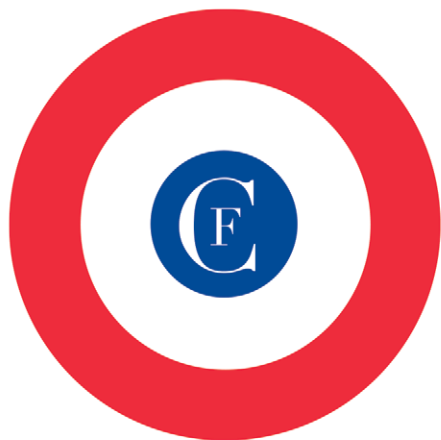
foto Christina Gourtaouen

www.teteatetemag.com | www.facebook.com/teteatetemag

Nu har vi öppnat på
Karlavägen 48, Stockholm.

Vi har 30 år erfarenhet som
mäklare på Franska Rivieran.

WWW.CARLFLORMAN.COM

Lev franskt slottsliv några dagar på Champchevrier

– ett familjeslott i Loiredalen där ni blir mottagna som familjens vänner.

Vi skräddarsyr er vistelse hos oss efter era önskemål.

Vi arrangerar möten för mindre grupper, kulturpromenader i kungarnas Loiredalen eller varför inte följa en traditionell jakt till häst eller till fots beroende på årstid.

Vi är öppna för grupper året runt och ser fram emot att få välkomna er till något utöver det vanliga.

11 dubbelrum finns disponibla för övernattnig.

Champchevrier classé Monument Historique dans Le Val de Loire
inscrit sur la Liste du patrimoine mondial de l'UNESCO

1 timme med TGV från Paris till Tours

Kontakt: Gustaf Hamilton | gustaf@champchevrier.com

Mobil: +33 (0)6 80 73 41 72

www.champchevrier.com

Château de
Champchevrier
EN VAL DE LOIRE